

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรอม เทศบาลเมืองลำพูน ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากประชากรในชุมชนสันดอนรอมจำนวน ๑๕ คน ที่สัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรอม เทศบาลเมืองลำพูน มีดังนี้

ผลการศึกษาแนวคิดในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชน สันดอนรอม เทศบาลเมืองลำพูน พบว่า

๔.๑ รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนสันดอนรอม เทศบาลเมืองลำพูน

๔.๑.๑ แนวคิดการเกิดผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยภายในชุมชนสันดอนรอม เทศบาลเมืองลำพูน

ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงผลกระทบจากการกำจัดขยะมูลฝอยไว้ว่า เมื่อสิบปีที่แล้วในชุมชนนี้ยังเป็นชุมชนขนาดกลางปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยทั้งที่เป็นขยะที่สามารถกำจัดได้เอง และเป็นขยะที่สามารถสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนยังมีอยู่น้อยมาก การจัดการขยะจึงไม่มีปัญหามากนัก ชาวบ้านในครัวเรือนสามารถกำจัดได้เองในครัวเรือน และที่เหลือก็นำมาทำเป็นปุ๋ยหมักหรือนำมาขาย มากกว่าจะนำออกมาทิ้งนอกบ้าน หรือให้ทางเทศบาลช่วยเก็บขนในปัจจุบันสิบปีให้หลัง มีทั้งหอพัก ร้านค้า ร้านอาหาร บ้านเรือน เกิดขึ้นจำนวนมาก มีผู้คนเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนจำนวนมากขึ้น ทั้งนักเรียน นักศึกษา และผู้มาหางานจากนอกพื้นที่ ปัจจัยเหล่านี้ได้สร้างปัญหาขยะให้กับชุมชนเป็นอย่างมาก ประชากรแฝงเหล่านี้ไม่ได้คำนึงถึงการเก็บขยะจากผู้เข้าพักอาศัย จากร้านอาหาร จากนักเรียน นักศึกษาหรือประชากรแฝงที่เข้ามาทำงานอยู่ โดยปล่อยปละละเลยทิ้งขยะเรี่ยราดตามอาคารบ้านเรือน ถนนหนทาง ที่รกร้างว่างเปล่า หรือแม้แต่สถานที่ราชการ และวัดวาอาราม จนเกิดปัญหาการส่งกลิ่นเหม็นรบกวนทั้งหน้าบ้านและบ้านข้างเคียง ทำให้มองดูแล้วเป็นที่ไม่สะอาดหูสะอาดตา พนักงานจัดเก็บขยะของทางเทศบาลก็มาจัดเก็บตอนเช้าทุกวัน แต่ก็ยังมีการทิ้งอยู่เป็นประจำ

แต่ถ้าขาดหรือไม่มาเก็บขยะ ๒-๓ วัน ขยะเหล่านั้นก็จะเกิดกลิ่นเหม็นและมีสุนัขมาคุ้ยขยะเรี่ยราดไปทั่ว ทำให้เกิดปัญหาขยะและเป็นที่รบกวนวิถีชีวิตประจำวันของประชาชนผู้อาศัย รวมถึงผู้ที่ผ่านไปมาในชุมชนและนักท่องเที่ยวด้วย^๑ มีการทิ้งขยะแบบรวมโดยทางเทศบาลเมืองลำพูนได้ใช้ยางรถยนต์นำมาเป็นถังขยะนำมาไว้หน้าบ้าน ชุมชน หน้าวัด สถานที่ที่มีผู้คนหนาแน่น ใครผ่านไปมาก็นำขยะมาทิ้งโดยไม่มีการคัดแยก พอขยะเต็มถึง ๒ - ๓ วัน พนักงานที่มาจัดเก็บขยะก็ยกไม่ไหว แล้วก็ทิ้งไว้ส่งกลิ่นเหม็นเน่าไปทั่วชุมชน เกิดมลพิษ มีหนู แมลงวันมาตอม สุนัขมาคุ้ยขยะ จนล้นออกมาจากถังเรี่ยราดไปทั่ว มีผลกระทบตามมาอีกมากมาย จนประชาชนได้ร่วมประชุมปรึกษาหารือกันแก้ไข และทางประธานชุมชนได้นำเรื่องปัญหาขยะมูลฝอยเข้าในที่ประชุมเทศบาลและหาทางแก้ไข จนได้มีการจัดระเบียบการทิ้งขยะโดยประชุมร่วมกันอีกครั้งในชุมชน และหาทางระดมแนวคิดว่าจะมีวิธีการใดบ้างที่ช่วยการจัดการปัญหาขยะให้หมดไปจากชุมชน เช่น การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การไม่เผาขยะ การทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทาง การรับซื้อขยะในชุมชน เป็นต้น^๒ ในชุมชนสันดอนรอม ไม่ค่อยมีผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยเท่าไร ทั้งนี้เนื่องมาจากชุมชนมีประธานคณะกรรมการชุมชนสันดอนรอมมีแนวคิดในการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนได้เป็นอย่างดี ประชาชนในพื้นที่ ครั้วเรือน หอพัก อาคารพาณิชย์ ร้านค้า ร้านอาหาร แหล่งชุมชน สถานที่ราชการให้ความร่วมมือกับชุมชนสันดอนรอมเป็นอย่างดีในการจัดเก็บขยะทุกวัน และทางเทศบาลมีเจ้าหน้าที่มาช่วยเก็บกวาดถนนทุกเช้า รวมถึงมีรถมาเก็บขนขยะอย่างสม่ำเสมอ^๓ การทิ้งขยะลงในที่รกร้างว่างเปล่า แหล่งน้ำขัง ทำให้เป็นแหล่งของการสะสมเชื้อโรค แมลงมีพิษต่างๆ เช่น ตะขาบ แมลงสาบ หนู งู สุนัขมาคุ้ยเขี่ย ส่งกลิ่นเน่าเหม็น มีการนำมาทิ้งอย่างต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ทางเทศบาลไม่มาดูแลสนใจเก็บกวาด ไม่มีใครมาตรวจสอบหรือทำป้ายห้ามทิ้ง ทำให้มีการทิ้งกันอย่างต่อเนื่อง^๔ การจัดเก็บขยะที่ไม่เป็นประจำทุกวันทำให้ขยะตกค้างเน่าเหม็น การวางขยะของแต่ละครั้วเรือนไม่เป็นระเบียบ ไม่น่าดูต่อผู้คนในชุมชนและบุคคลทั่วไป การวางถังขยะไว้ที่ริมถนนในระยะต่ำทำให้สุนัขคุ้ยเขี่ยฟุ้งกระจายและเกะกะบนถนนไม่สะดวกในการสัญจรและอาจติดตาต่อผู้พบเห็น และมีชุมชนอื่นหรือบุคคลอื่นที่อยู่ภายนอกชุมชนออกมาตลาดตอนเช้าแล้วนำขยะมาใส่ถุงมาวางไว้ตามมุมต่างๆ ของถนนหรือปากซอยทำให้ขยะเพิ่มปริมาณ บางครั้งเจ้าหน้าที่ทางเทศบาลก็ไม่เก็บขนเอาไป^๕ ขยะมูลฝอยในชุมชนมีจำนวนมาก การเก็บขนขยะของทางเทศบาลที่ออกมาเก็บจากชาวบ้านทุกหลังคาเรือน บางครั้วเรือนก็คัดแยกขยะ บางครั้วเรือน ก็ไม่ได้คัดแยกขยะ มีปัญหาเรื่องการคัดแยกขยะเป็นอย่างมาก พนักงานเก็บขยะต้องคัดแยกขยะตอนที่เก็บใส่รถ แยกไปพร้อมกับการเก็บซึ่งทำให้เสียเวลามาก การเก็บขยะ

^๑สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์มงคล โชติปัญโญ, เจ้าอาวาสวัดสันดอนรอม, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^๒สัมภาษณ์ นายถวัลย์ คำธง, ประธานชุมชน, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^๓สัมภาษณ์ ดาบตำรวจจุฑัย ไชยโยกาศ, ฝ่ายดูแลความสงบในชุมชน, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^๔สัมภาษณ์ นายพัฒนาผล บุตรจุมปา, เลขานุการ, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^๕สัมภาษณ์ นายอาภรณ์ สุวรรณชาติ, ฝ่ายการพัฒนาชุมชน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ล่าช้าทำให้มีปัญหาเรื่อง เวลาเก็บขยะแต่ละจุดอาจไม่ตรงเวลา^๖ ในชุมชนมีบุคคลภายนอกของเทศบาลที่ผ่านไปมาตอนเช้ามืด ได้นำขยะมาทิ้งไว้ตามหน้าบ้านถนน หรือตามมุมต่างๆ ที่เห็นว่ามิกองขยะกองไว้อยู่แล้ว ซึ่งทำเป็นประจำเมื่อมีขยะจำนวนมากก็มักจะมีคนมารื้อค้นขยะ เพื่อหาของเก่าเพื่อนำไปขายต่อและไม่ได้เก็บไว้อย่างเดิม กวาร์รถเก็บขยะจากเทศบาลเมืองลำพูนจะมาเก็บก็สายซึ่งทำให้ขยะกระจัดกระจาย ดูไม่เรียบร้อย ไม่สวยงามของผู้ที่ผ่านไปมา^๗ ผลกระทบจากขยะที่เด็กนักเรียน ประชาชนทั่วไปทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ได้ทิ้งขยะลงข้างทางหรือทิ้งลงในท่อระบายน้ำ เวลาฝนตกมาเกิดท่อระบายน้ำอุดตันน้ำไหลลงท่อระบายน้ำไม่ทันเกิดน้ำขังจำนวนมาก และเมื่อมีน้ำขังเป็นเวลานานตามที่แตกต่างกัน จะส่งกลิ่นน่าเหม็น เป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรค สัตว์มีพิษต่างๆ การแพร่ระบาดของลูกน้ำยุงลาย เกิดโรคไข้เลือดออกตามมา ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจำนวนมาก จากความมั่งง่ายของคนจำนวนน้อย^๘ ในชุมชนได้มีครัวเรือนที่มั่งง่ายได้นำขยะมูลฝอย เศษไม้ กิ่งไม้ มาทิ้งตามที่ว่างเปล่าข้างทาง ตามมุมต่างๆ ที่มีการทิ้งกองไว้แล้วจำนวนมาก เทศบาลก็ไม่ยอมมาเก็บง่ายๆ แต่พอมารับก็มีการนำมาทิ้งอีก ทำให้เสียภาพพจน์ของชุมชนและมีการเลียนแบบการทิ้งต่อไป ดังนั้น ทางชุมชนควรร่วมกับทางเทศบาลให้มีมาตรการที่ได้เด็ดขาดในการลงโทษผู้ที่ทิ้งขยะมูลฝอยไม่เป็นที่เป็นที่^๙ เคยได้รับผลกระทบจาก ชาวบ้านไม่ได้คัดแยกขยะก่อนทิ้ง และการเก็บขยะของทางเทศบาลล่าช้าเกิดการเน่าเหม็น ส่งกลิ่นรบกวนภายในครัวเรือนและครัวเรือนรอบข้าง^{๑๐} ในชุมชนไม่ค่อยมีผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยในครัวเรือน เพราะประชาชนได้มีถังขยะคัดแยกไว้แล้วก่อนทิ้งเสมอ แต่อาจมีปัญหาในช่วงวันหยุดเทศกาลหลายๆ วันที่มีขยะจำนวนมากๆ และทางเทศบาลก็หยุดซึ่งมักเกิดปัญหาขยะล้นถัง เกิดการเน่าเหม็นขึ้นได้^{๑๑} มีผลกระทบบ้างเล็กน้อยเนื่องจากมีคนนอกชุมชนได้นำขยะมาทิ้งในชุมชนตอนกลางคืนหรือตอนเช้ามืด แต่ในชุมชนของเราได้ช่วยกันคัดแยกขยะออกจากครัวเรือนอยู่แล้วทุกหลังคาเรือนเนื่องจากการนำขยะเข้ามาภายในครัวเรือนเอง^{๑๒} ในชุมชนไม่มีปัญหาในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยเพราะทางเทศบาลได้มีการกำจัดขยะโดยการมาเก็บขนขยะที่หน้าบ้านในทุกวันจันทร์-เสาร์ และทางเทศบาลยังได้เก็บกวาดถนนในหมู่บ้านในทุกตอนเช้าด้วย^{๑๓} ในชุมชนไม่ค่อยมีปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยเพราะคนในชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดการขยะ

^๖ สัมภาษณ์ นายวิเชียร ศรีเรือน, ประธานผู้สูงอายุ, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^๗ สัมภาษณ์ นางสาวไพรินทร์ อินตะ, ฝ่ายการบัญชี, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^๘ สัมภาษณ์ นางทองใบ ทนต๊ะไชย, ประธานแม่บ้าน, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^๙ สัมภาษณ์ ดาบตำรวจหญิงจันทร์ดี อินทะ, ประธาน อสม.สาธารณสุข, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗

^{๑๐} สัมภาษณ์ นางสาว นารีรัตน์ คำธง, ประธานสัมพันธ์, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑} สัมภาษณ์ นางทองพูน ไชยาพันธ์, ฝ่ายปฎิคม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นางศรีพรรณ ไชยชมพู่, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นางพิสมัย ยงพานิช, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

มูลฝอยเป็นอย่างดี^{๑๔} ปัญหาที่พบบ่อยมากคือมีคนนอกพื้นที่นำขยะมูลฝอยมาทิ้งตามที่ว่างเปล่าและข้างถนนภายในซอยของหมู่บ้านอยู่เสมอโดยไม่สามารถป้องกันได้^{๑๕}

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยภายในชุมชนสันดอนรอม เทศบาลเมืองลำพูน ในชุมชนมีครัวเรือน หอพัก ร้านค้า ร้านขายอาหารสถานศึกษา สถานที่ราชการ เกิดขึ้นจำนวนมาก ปัจจัยเหล่านี้ได้สร้างปัญหาขยะให้กับชุมชนเป็นอย่างมาก มีการโดยปล่อยปละละเลยทิ้งขยะเรี่ยราดตามอาคารบ้านเรือน ถนนหนทาง ที่รกร้างว่างเปล่า แหล่งน้ำขัง ทำให้เป็นแหล่งของการสะสมเชื้อโรค แมลงมีพิษต่างๆ มีการทิ้งขยะแบบรวมการเผาขยะมูลฝอยทำให้เกิดมลพิษ ขยะมูลฝอยในชุมชนมีจำนวนมาก บางครัวเรือนก็คัดแยกขยะ บางครัวเรือนก็ไม่ได้คัดแยกขยะ ทำให้การจัดเก็บขยะทางเทศบาลล่าช้า ในชุมชนมีบุคคลภายนอกของเทศบาลที่ผ่านไปมา ได้นำขยะมาทิ้งไว้ตามหน้าบ้านถนน หรือตามมุมต่างๆ ที่เห็นว่ามีกองขยะกองไว้อยู่แล้วเมื่อมีขยะจำนวนมากก็มักจะมีคนมารื้อคนขยะ เพื่อหาของเก่าเพื่อนำไปขายต่อและไม่ได้เก็บไว้อย่างเดิมมี และปัญหาในช่วงวันหยุดเทศกาลหลายๆ วันที่มีขยะจำนวนมากๆ และทางเทศบาลก็หยุดซึ่งมักเกิดปัญหาขยะล้นถัง เกิดการเน่าเหม็นขึ้นได้

ตารางที่ ๔.๑ แนวคิดหลักที่ผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยภายในชุมชน

ผู้ให้สัมภาษณ์	แนวคิดหลัก
พระครูสังฆรักษ์มงคล โชติปัญโญ, สัมภาษณ์ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.	ในชุมชนมีหอพัก ร้านค้า ร้านขายอาหาร บ้านเรือน เกิดขึ้นจำนวนมาก ปัจจัยเหล่านี้ได้สร้างปัญหาขยะให้กับชุมชนเป็นอย่างมาก เพราะ มีการปล่อยปละละเลยทิ้งขยะเรี่ยราดตามอาคารบ้านเรือน ถนนหนทาง ที่รกร้างว่างเปล่า
นายถวัลย์ คำธง, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	มีการทิ้งขยะแบบรวมโดยทางเทศบาลเมืองลำพูนได้ใช้ยางรถยนต์นำมาเป็นถังขยะนำมาไว้หน้าบ้าน พนักงานที่มาจัดเก็บขยะก็ยกไม่ไหว แล้วก็ทิ้งไว้ส่งกลิ่นเหม็นเน่าไปทั่วชุมชน เกิดมลพิษ มีหนูแมลงวันมาตอม สุนัขมาคุ้ยขยะจนล้นออกมาจากถังเรี่ยราดไปทั่ว
นายพัฒนาผล บุตรจุมปา, สัมภาษณ์ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.	การทิ้งขยะลงในที่รกร้างว่างเปล่า แหล่งน้ำขัง ทำให้เป็นแหล่งของการสะสมเชื้อโรค แมลงมีพิษต่างๆ
นายอาภรณ์ สุวรรณชาติ, สัมภาษณ์, ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.	การจัดเก็บขยะที่ไม่เป็นประจำทุกวันทำให้ขยะตกค้างเน่าเหม็น การวางขยะของแต่ละครัวเรือนไม่เป็นระเบียบ

^{๑๔} สัมภาษณ์ นางสาว วรรณวิชญาคำธง, กรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ยุคลธง, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ตารางที่ ๑.๔ (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	แนวคิดหลัก
นายวิเชียร ศรีเรือน, สัมภาษณ์ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๗.	ขยะมูลฝอยในชุมชนมีจำนวนมาก บางครัวเรือนก็คัดแยกขยะ บางครัวเรือนก็ไม่ได้คัดแยกขยะ มีปัญหาเรื่องการคัดแยกขยะเป็นอย่างมาก ทำให้การจัดเก็บขยะทางเทศบาลล่าช้า
นางสาวไพรินทร์ อินทะ, สัมภาษณ์ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๗.	๑. ในชุมชนมีบุคคลภายนอกของเทศบาลที่ผ่านไปมาตอนเช้ามืดได้นำขยะมาทิ้งไว้ตามหน้าบ้านถนน หรือตามมุมต่างๆ ที่เห็นว่ามีกองขยะกองไว้อยู่แล้ว ๒. เมื่อมีขยะจำนวนมากก็มักจะมีคนมารื้อคนขยะ เพื่อหาของเก่าเพื่อนำไปขายต่อและไม่ได้เก็บไว้อย่างเดิม
นางทองใบ หนันต์ไชย, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	ผลกระทบจากขยะที่เด็กนักเรียน ประชาชนทั่วไปทิ้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ได้ทิ้งขยะลงข้างทางหรือทิ้งลงในท่อระบายน้ำ ทำให้ท่อระบายน้ำอุดตัน เกิดน้ำขัง และเมื่อมีน้ำขังเป็นเวลานานตามที่แตกต่างกัน จะส่งกลิ่นน่าเหม็น เป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรค สัตว์มีพิษ

๔.๑.๒ แนวคิดริเริ่มก่อนที่จะมีการดำเนินการในการจัดการขยะมูลฝอย

ผู้ให้ข้อมูลได้ให้แนวคิดริเริ่มก่อนที่จะมีการดำเนินการในการจัดการขยะมูลฝอย แบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรวมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ไว้ว่า ปัญหาขยะมูลฝอยขณะนี้ไม่ได้เป็นปัญหาของใครคนใดคนหนึ่ง หรือหน่วยงานใดที่ต้องรับผิดชอบดังนั้น ในปัจจุบันชุมชนกับวัดได้มีแนวคิดร่วมกันในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยการจัดการขยะภายในครัวเรือนของตนก่อน เช่น การแยกประเภทขยะก่อนทิ้ง เช่น ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะมีพิษ และขยะที่เป็นเศษแก้ว โดยการกำจัดขยะเป็นขั้นตอนตามวิถีของชุมชนคือ การแยกประเภทขยะที่สามารถขายได้ และขยะที่สามารถนำมาเป็นปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยน้ำชีวภาพ โดยการศึกษาจากชาวบ้านร่วมกันในการจัดทำปุ๋ยหมักชีวภาพในชุมชนโดยมีวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องการจัดทำปุ๋ยหมักจากทางเทศบาลเมืองลำพูน^{๑๖} จากการที่ได้เข้าร่วมประชุมกันในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ทำให้มีการจัดการขยะในบ้านของตนเองก่อน การคัดแยกขยะที่สามารถขายได้ ขยะมีพิษ ขยะที่นำมาเป็นปุ๋ยหรืออาหารของสัตว์เลี้ยงได้ และให้ทุกครัวเรือนมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งและมีการเปลี่ยนถังขยะจากยางรถยนต์มาเป็นถังขยะขนาดเล็ก แบ่งเป็น ๓ สีคือ สีเขียวขยะเปียก สีเหลืองขยะแห้งและสีฟ้าขยะอันตราย แก้ว ขวด พลาสติก เป็นต้น และนำมาวางไว้หน้าบ้านของทุกครัวเรือนตั้งแต่เวลา ๐๗.๐๐ น. พอรถเก็บขยะของเทศบาลมาเก็บจนเสร็จแล้วก็นำถังขยะเข้ามาไว้ในบ้านเหมือนเดิมเพื่อเป็นการป้องกันการนำขยะมาทิ้งจากคนนอกพื้นที่ และการรักษาดังขยะไม่ให้หายได้ และต้องทำ

^{๑๖} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์มงคล โชติปัญโญ, เจ้าอาวาสวัดสันดอนรวม, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ทุกวัน อย่างสม่ำเสมอ จนเป็นความเคยชิน^{๑๗} การคิดริเริ่มการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนอันอาจเกิดขึ้นต่อไปนั้น จึงได้มีการวางแผนการประชุมปรึกษาหารือคนในชุมชนโดยการประกาศเสียงตามสาย เพื่อนัดหมายให้มาประชุมประชาคมร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย โดยมีการจัดตั้งเป็นธนาคารขยะขึ้น แล้วให้มีผู้จัดการและคณะกรรมการโดยให้ผู้มาร่วมประชุม คัดเลือกอย่างเป็นเอกฉันท์ และให้คนในชุมชนนำขยะเช่น กระดาษ ขวดพลาสติก แล้วนำมาขายให้กับชุมชนซึ่งได้แต่งตั้งคณะกรรมการไว้แล้วนั้น ส่วนในครัวเรือนของชุมชนสันดอนรอมทุกครัวเรือนต้องมีระเบียบ วินัยในการจัดการขยะ ความสะอาดของทุกคน ทุกครัวเรือนต้องมีความรับผิดชอบในการจัดการขยะ คัดแยกขยะก่อนทิ้ง ในเมื่อมีการทานแล้ว ใช้แล้วโดยถือเป็นระเบียบปฏิบัติเป็นประจำ แนวคิดริเริ่มในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ลดหรือหลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติก วัสดุที่ทำมาจากโฟมเข้ามาในครัวเรือน เวลาไปตลาดให้ใช้ถุงผ้าหรือ ตะกร้าในการใส่ของ หรือใช้ปิ่นโตใส่กับข้าวแทนกล่องโฟม^{๑๘}

ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ มาจากหลายปัจจัยเช่น การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การเพิ่มขึ้นของจำนวนหอพัก ร้านอาหาร ร้านค้า ร้านอินเทอร์เน็ตต่างๆ และจำนวนครัวเรือนในชุมชนมีการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้มีขยะเพิ่มมากขึ้นและไม่มีการกำจัดขยะที่ถูกวิธี เป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรค ความไม่สะอาด ส่งกลิ่นเน่าเหม็น เกิดปัญหาสุขภาพเนื่องจากไม่มีข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี จากสาเหตุที่เกิดขึ้นหลายปัจจัยที่ทำให้ชุมชนสันดอนรอม พบกับปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย จึงได้มีการร่วมประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านให้ทุกคนเสนอแนวคิดการจัดการขยะมูลฝอยของตนเองว่าควรมีวิธีการอย่างไรบ้าง ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ควรเลือกหลายๆ วิธี ควรใช้ทั้งข้อบังคับกฎหมาย อย่างเคร่งครัดในการฝึฝืนการจัดการขยะที่ไม่ถูกวิธีเช่น การเผา การทิ้งไม่เป็นที่ การไม่แยกขยะก่อนทิ้ง รวมถึงการสร้างรายได้จากขยะของเก่าที่นำมาขายได้ หรือนำมารีไซเคิล^{๑๙}

มีการจัดประชุมชี้แจงแนวทางปฏิบัติและรับฟังความคิดเห็นรวมกันทั้งผู้นำครอบครัวและสมาชิกในครัวเรือนเพื่อปลูกจิตสำนึกต่อเยาวชนและลูกหลานให้มีการคัดแยกขยะอย่างถูกประเภท และถูกวิธีก่อนที่จะนำมาทิ้ง^{๒๐} มีการประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสายของทางชุมชนสันดอนรอม และทางเสียงตามสายของทางเทศบาลร่วมด้วยอย่างจริงจัง และอย่างต่อเนื่อง และต้องปลูกจิตสำนึกสร้างนิสัยตั้งแต่เด็กนักเรียน ประชาชนทั่วไป ติดตามดูแลการทิ้งขยะไม่ถูกที่ของประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ จัดเวทีร่วมประชุมสัมมนา ให้ประชาชนทั้ง ๓ วัย เด็ก ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมการจัดการเก็บขยะของทางเทศบาล รวมทั้งการดูแลรักษาการจัดเก็บขยะในชุมชนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย^{๒๑} แนวคิดการเปลี่ยนขยะให้เป็นเงินคือ แนวคิดธนาคารขยะเป็นการปลูกฝังให้ประชาชนมองเห็นมูลค่าขยะซึ่งถ้าสามารถแยกขยะออกเป็นแต่ละชนิดได้ กระดาษ

^{๑๗} สัมภาษณ์ นายถวัลย์ คำธง, ประธานชุมชน, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๘} สัมภาษณ์ ดาบตำรวจอุทัย ไชยโยภาส, ฝ่ายดูแลความสงบในชุมชน, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายพัฒนาผล บุตรจุมปา, เลขานุการ, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นายอาภรณ์ สุวรรณชาติ, ฝ่ายการพัฒนาชุมชน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๒๑} สัมภาษณ์ นายวิเชียร ศรีเรือน, ประธานผู้สูงอายุ, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

พลาสติก ขวดน้ำ เศษเหล็ก ฯลฯ จะเห็นว่ามีขยะ ของเก่า ของเหลือใช้ในครัวเรือนแต่ละเดือนจำนวนมาก ซึ่งสามารถนำมาขายให้กับชุมชน และชุมชนเองก็ได้จัดตั้งธนาคารขยะโดยมีคณะกรรมการ เป็นคนช่วยรับซื้อขยะจากชาวบ้าน สามารถนำมาขายได้ทุกวัน และได้มีผู้รับซื้อของเก่าจากจากชาวบ้าน อีกทางหนึ่งซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้คนในชุมชนที่รับซื้อขยะ ของเก่าเป็นการช่วยกันแก้ปัญหาขยะ มูลฝอยร่วมกันโดยต่างคนก็ต่างได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน นอกจากนี้จะแก้ปัญหาขยะได้เป็นอย่างดี แล้ว ยังช่วยปลูกฝังจิตสำนึกในการแยกขยะ และเห็นคุณค่าของสิ่งของทุกชิ้นก่อนจะทิ้งอีกด้วย^{๒๒}

เกิดผลกระทบจากปัญหาขยะภายในชุมชน ที่เด็กนักเรียน ประชาชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ที่ผ่านแวะมาในชุมชนได้ทิ้งขยะไว้เรี่ยราด ลงในท่อระบายน้ำทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอีกมากมายในชุมชน ในชุมชนจึงร่วมประชุมประชาคมวางแผนการดำเนินการแก้ปัญหา โดยมีแนวคิดที่จะนำถังขยะมาตั้งไว้ตามจุดต่างๆ ของชุมชนที่มีคนพลุกพล่านและควรมีมาตรการในการดูแลรักษา ห้ามมีการทิ้งขยะเรี่ยราดทั่วไป มีการประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสาย ติดป้ายประกาศห้ามทิ้งขยะลงในสถานที่สาธารณะต่างๆ ตามซอยต่างๆ มีการแจ้งเรื่องบอกกล่าวให้รู้โดยทั่วกัน ควรมีหนังสือแจ้งไปถึงสถานศึกษา สถานข้าราชการต่างๆ อาคาร ร้านค้า หอพัก ในชุมชน ให้มีการจัดตั้งที่ทิ้งขยะให้เพียงพอ และการมีมาตรการในการ ลงโทษ ปรับ ถ้าหากมีการทิ้งขยะเรี่ยราดโดยทั่วไป^{๒๓} การเกิดปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนและปัญหาตามมาอีกมากมายทำให้ประชาชนเข้าใจถึงการแก้ปัญหา ร่วมกันของครัวเรือนในการกำจัดขยะมูลฝอยและทางเทศบาลก็มีการประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสาย อยู่บ่อยครั้งให้มีการดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยของชุมชน การรักษาสีสิ่งแวดล้อมร่วมกันของคนในชุมชน และได้ไปศึกษาดูงานเข้าร่วมการอบรมสัมมนา กับทางเทศบาลหรือส่วนงานราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่อย่างสม่ำเสมอ การจัดการขยะที่ดีจะมีประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน เช่นการคัดแยกขยะที่มีค่ามาเก็บไว้และแยกขยะก่อนทิ้ง การนำมาขยะมารีไซเคิลหรือนำกลับมาใช้ใหม่ การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากขยะ เช่น การทำหมวกโดยการใช้กระดาก การนำขวดพลาสติกมาทำเป็นกระถางต้นไม้ ดอกไม้ การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพจากเศษพืชผักที่เหลือจากการบริโภค และจากการไปปรับที่ตลาดผักที่ชุมชนประตูสี่ หรือตลาดหนองดอก หรือนำมาเลี้ยงสัตว์ เช่น กระจ่าย สุกร เป็นต้น^{๒๔} ขอความร่วมมือในครัวเรือนในชุมชนสันดอนรอม ทางหอพัก ร้านค้า อาคารพาณิชย์ สถานศึกษา สถานข้าราชการต่างๆ ชุมชน วัด ให้มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง มีถังรองรับขยะอย่างเพียงพอ^{๒๕} ในชุมชนมีแนวคิดในการจัดตั้งธนาคารขยะในชุมชน เพื่อที่ชาวบ้านที่เก็บขยะหรือมีขยะ ของเก่าที่คัดแยกแล้วจะได้นำขยะ ของเก่าของเหลือใช้มาขายให้กับชุมชนเพื่อนำเงินมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และสร้างอาชีพเสริมให้กับคนรับซื้อของเก่าในชุมชน ในชุมชนให้ประชาชนคัดแยกขยะก่อนทิ้งเพื่อเป็นการง่ายต่อการจัดเก็บของรถเก็บขยะของทางเทศบาลเมืองลำพูน และในชุมชนได้ขอให้ทางวิทยากรทางเทศบาลเมืองลำพูนมาช่วยสอนในการประดิษฐ์ของเหลือใช้ในชุมชนที่คัดแยกแล้ว เช่น กระป๋องเปียร์ น้ำอัดลม ขวดน้ำ กระดาก และสิ่งของต่างๆ ที่สามารถผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ที่

^{๒๒} สัมภาษณ์ นางสาวไพรินทร์ อินตะ, ฝ่ายการบัญชี, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นางทองใบ หนันต์ไชย, ประธานแม่บ้านสันดอนรอม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๒๔} สัมภาษณ์ ดาบตำรวจหญิงจันทร์ดี อินทะ, ประธาน อสม.สาธารณสุข, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๒๕} สัมภาษณ์ นางสาว นาวิรัตน์ คำธง, ประชาสัมพันธ์, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

นำมาขายได้ ทำให้กลุ่มสตรีมีรายได้เสริม และติดต่อตลาดเพื่อขายสินค้าให้กับชุมชน^{๒๖} ก่อนที่ชุมชนเราจะมีการกำจัดขยะในครัวเรือนได้มีการประชุมกันก่อนว่ามีวิธีใดที่จะจัดการกับขยะเหล่านี้เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา ดังนั้นทุกครัวเรือนจึงต้องช่วยกันคัดแยกขยะในครัวเรือนของตัวเอง เช่น ทุกครัวเรือนจะต้องมีถังขยะอยู่ ๔ ถังคือ ถังสีเขียวใส่ขยะเปียก ถังสีเหลืองใส่ขยะแห้ง ถังสีดำใส่ขยะที่เป็นน้ำแกง ถังสีฟ้าใส่ขยะเป็นอันตราย เช่น ขวดแก้ว ขยะเป็นพิษ และหลอดไฟฟ้า เป็นต้น^{๒๗} เป็นความคิดในการบริหารงานของทางเทศบาลเมืองลำพูนอยู่แล้ว ในเรื่องของวิธีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งและขั้นตอนในการเก็บขยะ การทิ้งขยะทางชุมชนก็ได้ปฏิบัติตาม^{๒๘} ได้มีการคัดแยกขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะอันตรายไว้เป็นสัดส่วน และนำมาทิ้งไว้หน้าบ้านเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การจัดการของทางเทศบาล^{๒๙} ทางชุมชนได้ให้ความร่วมมือกับทางเทศบาลในการกำจัดขยะโดยให้ความร่วมมือกับสมาชิกในครัวเรือนช่วยกันกำจัดขยะอย่างถูกวิธี เช่นการแยกขยะให้เป็นหมวดหมู่ซึ่งจะอำนวยความสะดวกให้แก่รถเก็บขนขยะของทางเทศบาล^{๓๐}

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แนวคิดริเริ่มก่อนที่จะมีการดำเนินการในการจัดการขยะมูลฝอย แบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนร่มในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ปัญหาขยะมูลฝอยขณะนี้ไม่ได้เป็นปัญหาของใครคนใดคนหนึ่ง หรือหน่วยงานใดที่ต้องรับผิดชอบดังนั้น ในชุมชนต้องร่วมกันในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในครัวเรือน มีการจัดการขยะในบ้านของตัวเองก่อน การคัดแยกขยะที่สามารถขายได้ ขยะมีพิษ ขยะที่นำมาเป็นปุ๋ยหรืออาหารของสัตว์เลี้ยงได้ ควรมีการวางแผนการประชุมปรึกษาหารือคนในชุมชนโดยการประกาศเสียงตามสาย เพื่อนัดหมายให้มาประชุมประชาคมร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย โดยมีการจัดตั้งเป็นธนาคารขยะขึ้น ทุกครัวเรือนต้องมีความรับผิดชอบในการจัดการขยะ คัดแยกขยะก่อนทิ้งลดหรือหลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติก วัสดุที่ทำมาจากโฟมเข้ามาในครัวเรือน ปลุกจิตสำนึก สร้างนิสัยตั้งแต่เด็กนักเรียน ประชาชนทั่วไป ในการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี แนวคิดการเปลี่ยนขยะให้เป็นเงินคือ แนวคิดธนาคารขยะเป็นการการปลูกฝังให้ประชาชนมองเห็นมูลค่าของขยะ ของเก่า ซึ่งสามารถนำมาขายให้กับทางชุมชนได้ นำถังขยะมาตั้งไว้ตามจุดต่างๆ ของชุมชนที่มีคนพลุกพล่าน มีการประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสาย ติดป้ายประกาศห้ามทิ้งขยะลงในสถานที่สาธารณะต่างๆ และการมีมาตรการในการ ลงโทษ ปรับ ถ้าหากมีการทิ้งขยะเรื้อรังโดยทั่วไป ขอความร่วมมือในครัวเรือนในชุมชนสันดอนร่ม ทางหอพัก ร้านค้า อาคารพาณิชย์ สถานศึกษา สถานที่ราชการต่างๆ ชุมชน วัด ให้มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง มีถังรองรับขยะอย่างเพียงพอ

^{๒๖} สัมภาษณ์ นางทองพูน ไชยาพันธ์, ฝ่ายปฎิคม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๒๗} สัมภาษณ์ นางศรีพรรณ ไชยชมพู, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๒๘} สัมภาษณ์ นางพิสมัย ยงพานิช, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๒๙} สัมภาษณ์ นางสาว วรณวิญญาค่าง, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๓๐} สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ยุคลอง, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ตารางที่ ๔.๒ แนวคิดหลักที่ผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวคิดริเริ่มก่อนที่จะมีการดำเนินการในการจัดการขยะมูลฝอย แบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรอม

ผู้ให้สัมภาษณ์	แนวคิดหลัก
พระครูสังฆรักษ์มงคล โชติปัญญา, สัมภาษณ์ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.	ปัญหาขยะมูลฝอยขณะนี้ไม่ได้เป็นปัญหาของใครคนใดคนหนึ่งหรือหน่วยงานใดที่ต้องรับผิดชอบต่งนั้น ในปัจจุบันชุมชนกับวัดได้มีแนวคิดร่วมกันในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในครัวเรือน
นายถวัลย์ คำธง, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	๑. มีการจัดการขยะในบ้านของตัวเองก่อน และให้ทุกครัวเรือนมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ๒. การคัดแยกขยะที่สามารถขายได้ ขยะมีพิษ ขยะที่นำมาเป็นปุ๋ยหรืออาหารของสัตว์เลี้ยงได้ ๓. มีการเปลี่ยนถังขยะจากยางรถยนต์มาเป็นถังขยะขนาดเล็กแบ่งเป็น ๓ สีคือ สีเขียว สีเหลืองและสีฟ้า
ดาบตำรวจอุทัย ไชโยภาส, สัมภาษณ์ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗	๑. มีการวางแผนการประชุมปรึกษาหารือคนในชุมชนโดยการประกาศเสียงตามสาย เพื่อบอกหมายให้มาประชุมประชาคมร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ๒. ในครัวเรือนของชุมชนสันดอนรอมทุกครัวเรือนต้องมีระเบียบวินัยในการจัดการขยะ ทุกครัวเรือนต้องมีความรับผิดชอบต่อจัดการขยะ คัดแยกขยะก่อนทิ้ง ๓. ลดหรือหลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติก วัสดุที่ทำมาจากโฟมเข้ามาในครัวเรือน เวลาไปตลาดให้ใช้ถุงผ้าหรือ ตะกร้าในการใส่ของหรือใช้ปืนโตใส่กับข้าวแทนกล่องโฟม
นายพัฒนาผล บุตรจุมปา, สัมภาษณ์ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.	มีการร่วมประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านให้ทุกคนเสนอแนวคิดการจัดการขยะมูลฝอยของตนเองว่าควรมีวิธีการอย่างไรบ้างในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ควรเลือกหลายๆ วิธี ควรใช้ทั้งข้อบังคับกฎหมาย อย่างเคร่งครัดในการฝ่าฝืนการจัดการขยะที่ไม่ถูกวิธี
นายวิเชียร ศรีเรือน, สัมภาษณ์ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.	มีการประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสายของทางชุมชนสันดอนรอมและทางเสียงตามสายของทางเทศบาลร่วมด้วยอย่างจริงจัง และอย่างต่อเนื่อง และต้องปลูกจิตสำนึก สร้างนิสัยตั้งแต่เด็กนักเรียนประชาชนทั่วไป ในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี
นางสาวไพรินทร์ อินตะ, สัมภาษณ์ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๗.	แนวคิดการเปลี่ยนขยะให้เป็นเงินคือ แนวคิดธนาคารขยะเป็นการปลูกฝังให้ประชาชนมองเห็นมูลค่าของขยะ ของเก่า ของเหลือใช้ในครัวเรือนแต่ละเดือนจำนวนมาก ซึ่งสามารถนำมาขายให้กับทางชุมชนได้

ตารางที่ ๔.๒ (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	แนวคิดหลัก
นางทองใบ หนันต์ไชย, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	มีแนวคิดที่จะนำถังขยะมาตั้งไว้ตามจุดต่างๆ ของชุมชนที่มีคนพลุกพล่าน มีการประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสาย ติดป้ายประกาศห้ามทิ้งขยะลงในสถานที่สาธารณะต่างๆ และการมีมาตรการในการลงโทษ ปรับ ถ้าหากมีการทิ้งขยะเรี่ยราดโดยทั่วไป
ดาบตำรวจหญิงจันทร์ดี อินทะ, สัมภาษณ์ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗	ขอความร่วมมือในครัวเรือนในชุมชนสันดอนรอม ทางหอพัก ร้านค้า อาคารพาณิชย์ สถานศึกษา สถานที่ราชการต่างๆ ชุมชน วัด ให้มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง มีถังรองรับขยะอย่างเพียงพอ
นางทองพูน ไชยาพันธ์, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	แนวคิดในสร้างอาชีพเสริมให้กับคนรับซื้อของเก่าในชุมชน และในชุมชนได้ขอให้ทางวิทยากรทางเทศบาลเมืองลำพูนมาช่วยสอนในการประดิษฐ์ของเหลือใช้ในชุมชนที่คัดแยกแล้ว

๔.๑.๓ วิธีการระดมสมาชิกในชุมชนมาร่วมกันวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอย

ผู้ให้ข้อมูลได้ให้แนวคิดริเริ่มก่อนที่จะมีการดำเนินการในการจัดการขยะมูลฝอย แบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรอมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ผู้ให้ข้อมูลได้ให้แนวคิดวิธีการระดมสมาชิกในชุมชนมาร่วมกันวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม ในชุมชนสันดอนรอมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ไว้ว่า มีการประชุมร่วมกันในการจัดการปัญหาขยะในชุมชนโดยมีวิทยากรจากทางเทศบาลมาให้ความรู้ในการจัดการขยะอย่างถูกวิธี โดยให้ทุกคนในชุมชนรู้จักคุณค่าของขยะ และการคัดแยกขยะเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของทางเทศบาล และเพื่อการจัดเก็บขยะและเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายในครัวเรือนของชุมชน ว่ามีส่วนใดบ้างที่เป็นขยะที่มีค่า ขยะที่เป็นสารพิษอันตรายแก่ประชาชน แล้วคัดแยกจัดการไปตามนั้นโดยใช้สถานที่ของชุมชนในการประชุมปรึกษาหารือ^{๓๑} ในชุมชนได้มีวิธีการวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือนคือการเปิดรับซื้อขยะในชุมชน เพื่อเป็นรายได้ให้ครอบครัว เช่น กระดาษ ขวดน้ำ พลาสติกและรับบริจาคหนังสือเก่าเสื้อผ้าของใช้แล้วในชุมชนเมื่อได้จำนวนมากก็จะไปไปบริจาคให้แก่ทางการศึกษา นอกโรงเรียนมารับไปบริจาคอีกต่อหนึ่งซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชนคือไม่ต้องเสียค่าเก็บขนขยะการจัดเก็บขยะที่ไม่เป็นที่เป็นที่ทางเป็นที่สะสมของเชื้อโรค และเป็นประโยชน์แก่ผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาสนอกชุมชนที่จะได้มีหนังสือและเสื้อผ้าของใช้ ของเล่นต่างๆ ไว้ใช้ประโยชน์ ดังนั้น ประชาชนทุกคนในชุมชนจึงมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน และสามารถสร้างรายได้ให้ครัวเรือนและได้บุญกุศลอีกด้วย^{๓๒} ในชุมชนจะมีวิธีการระดมสมาชิกในชุมชนมาร่วมกันวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแบบมีส่วนร่วม โดยจัดให้มีการนัดหมายให้มาประชุมกันที่ศูนย์กลาง

^{๓๑} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์มงคล โชติปัญโญ, เจ้าอาวาสวัดสันดอนรอม, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๓๒} สัมภาษณ์ นายถวัลย์ คำคง, ประธานชุมชน, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ของหมู่บ้าน โดยใช้เสียงตามสายกำหนดวันเวลาให้แน่นอนซึ่งจะกำหนดในการประชุมประชาคมกัน จะมีระยะเวลา ๔-๕ เดือนต่อ ๑ ครั้ง เพื่อเป็นการย้ำเตือนให้มีความเคยชินและให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นระเบียบในแนวเดียวกัน ในการคัดแยกขยะควรต้องรู้ระยะเวลาการสลายตามธรรมชาติ เช่น เศษกระดาษ ๒-๕ เดือน เปลือกส้ม ๖ เดือน รองเท้าหนัง ๒๕-๔๐ ปี กระจก ๔๕๐ ปี ส่วนโพง ไม่มีการย่อยสลายเองควรเลิกใช้ การคัดแยกขยะในครัวเรือนจะต้องไม่เก็บสะสมกรงรังให้พวก หนู งู มาทำรัง ขยะที่พอขายได้ก็ควรนำมาขาย สิ่งของที่เหลือใช้เช่นเสื้อผ้าถ้าแบ่งปันได้ก็แบ่งปันให้แก่ผู้ยากไร้^{๓๓} ในชุมชนได้มีวิธีการวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน มีการประชาสัมพันธ์เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี โดยการทำหนังสือขอความร่วมมือจาก ประธานชุมชนถึงลูกบ้าน ทุกครัวเรือน ชี้แจงเรื่องการประชุมการจัดการการมีส่วนร่วมขยะมูลฝอยของครัวเรือน บอกเวลาสถานที่ที่ชัดเจน จากนั้นประกาศเสียงตามสายช่วยประชาสัมพันธ์ เรื่องวัน เวลา การประชุมการจัดการขยะมูลฝอยอีกครั้ง^{๓๔} มีการประกาศเสียงตามสายเพื่อร่วมกันประชุมปรึกษาหารือในการจัดการขยะในชุมชน^{๓๕} ในชุมชนได้จัดให้มีการรวมกลุ่มระดมกันในหมู่บ้านวางแผนการจัดการการคัดแยกขยะ การหาที่รองรับการใส่ขยะ การใส่ถุงขยะ แล้วนำมาวางไว้หน้าบ้านให้รถเก็บขยะมาเก็บไปทุกวันอย่างสม่ำเสมอ^{๓๖} มีการประกาศเสียงตามสายของหมู่บ้านและให้อาสาสมัครของหมู่บ้านช่วยกันบอกข่าวให้มาประชุมกันในชุมชนเพื่อเตรียมวางแผนการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในระยะยาวของชุมชน และขอให้ทางเทศบาลช่วยส่งเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างถูกวิธี รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะ ของเหลือใช้^{๓๗} มีการประชาสัมพันธ์บอกกล่าวเสียงตามสายของหมู่บ้านและให้อาสาสมัครสาธารณสุข ของหมู่บ้าน ช่วยเดินไปบอกทุกครัวเรือนให้มาร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน มีการประชุมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนร่วมกัน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาด เพื่อสุขภาพอนามัยของประชาชนทุกคน ดังนั้นควรช่วยกันดูแลปัญหาขยะมูลฝอยในครัวเรือน ภายในตรอก ซอก ซอย ใกล้เคียงบ้าน และควรมีจุดรับซื้อขยะในชุมชนเพื่อครัวเรือน จะได้มีการคัดแยกขยะและนำขยะที่ได้มาขายให้กับชุมชน และส่งเสริมผู้ที่สนใจจะรับซื้อขยะในชุมชน ให้ถึงทุกครัวเรือนที่มีขยะ ของเก่าขายได้ขายได้^{๓๘} มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของหมู่บ้านในการร่วมกันประชุมวางแผนการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน และให้อาสาสมัครสาธารณสุขของหมู่บ้านช่วยกันเดินบอกชาวบ้านให้ช่วยมาประชุมที่ชุมชนสันดอนรอม เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยของแบบมีส่วนร่วมของ ครัวเรือนอย่างถูกวิธีและได้เชิญเจ้าหน้าที่ทางเทศบาลให้มาร่วมประชุมประชาคม เพื่อร่วมกันจัดการวางแผนการประชุมและวิธีการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี^{๓๙} ในชุมชนสันดอนรอมมีการร่วมประชุมทำกิจกรรมร่วมกันในวันเสาร์ที่สองของเดือนทุกๆ เดือนเพื่อร่วมกันรับฟังและ

^{๓๓} สัมภาษณ์ ดาบตำรวจจุฑัย ไชโยภาส, ฝ่ายดูแลความสงบในชุมชน, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๓๔} สัมภาษณ์ นายพัฒนาผล บุตรจุมปา, เลขานุการ, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นายอาภรณ์ สุวรรณชาติ, ฝ่ายการพัฒนาชุมชน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๓๖} สัมภาษณ์ นายวิเชียร ศรีเรือน, ประธานผู้สูงอายุ, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๓๗} สัมภาษณ์ นางสาวไพรินทร์ อินตะ, ฝ่ายการบัญชี, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๓๘} สัมภาษณ์ นางทองใบ ทนตันไชย, ประธานแม่บ้านสันดอนรอม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๓๙} สัมภาษณ์ ดาบตำรวจหญิงจันทร์ดี อินทะ, ประธาน อสม.สาธารณสุข, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

แก้ปัญหาต่างๆ ในชุมชนร่วมกัน^{๔๐} ในชุมชนได้ให้ประธานชุมชนประชาสัมพันธ์เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน และประกาศเสียงตามสายของชุมชนให้มีการประชุมเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย นัดหมายวัน เวลา สถานที่ให้ชัดเจน จากนั้นก็ประกาศเสียงตามสายอีกรอบเพื่อย้ำเตือนเรื่องการประชุมเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน^{๔๑} ทางประธานชุมชนได้มีการเรียกชาวบ้านมาประชุมเป็นประจำให้มีการคัดแยกขยะออกเป็นต่างๆ เช่นใบไม้แห้งก็นำมาทำฝักรวม เศษพืชผักผลไม้ก็นำมาทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือนำมาเลี้ยงสัตว์ เศษกระดาษ ขวดน้ำหรือขวดพลาสติก สายไฟ เศษเหล็ก สามารถนำไปขายได้ สร้างรายได้ให้กับครัวเรือนนั้นๆ และยังเป็นการลดขยะให้กับทางเทศบาลอีกด้วย^{๔๒} ใช้วิธีการประกาศเสียงตามสายเพื่อรณรงค์ในวิธีการเก็บขยะและได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดี^{๔๓} มีการประกาศเสียงตามสายของชุมชนและมีการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอ ให้คนในชุมชนมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง^{๔๔} มีการประกาศเสียงตามสายของทางเทศบาลเมืองลำพูน และเสียงตามสายภายในชุมชนในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอ ให้คนในชุมชนมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบ^{๔๕}

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า วิธีการระดมสมาชิกในชุมชนมาร่วมกันวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม ในชุมชนสันดอนรวมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน คือ มีการประชุมร่วมกันในการจัดการปัญหาขยะในชุมชนโดยมี วิทยากรจากทางเทศบาลมาให้ความรู้ในการจัดการขยะอย่างถูกวิธี โดยให้ทุกคนในชุมชนรู้จักคุณค่าของขยะ มีการประกาศเสียงตามสายของทางเทศบาลเมืองลำพูน และเสียงตามสายภายในชุมชนในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอ ให้คนในชุมชนมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธีร่วมกันของคนในชุมชนสันดอนรวมร่วมกับเทศบาลเมืองลำพูน

^{๔๐} สัมภาษณ์ นางสาว นารีรัตน์ คำธง, ประชาสัมพันธ์, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๔๑} สัมภาษณ์ นางทองพูน ไชยาพันธ์, ฝ่ายปฎิคม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๔๒} สัมภาษณ์ นางศรีพรรณ ไชยชมพู่, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๔๓} สัมภาษณ์ นางพิสมัย ยงพานิช, ตำแหน่ง คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๔๔} สัมภาษณ์ นางสาว วรณวิญญาคำธง, กรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๔๕} สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ยุคลธง, ตำแหน่ง คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ตารางที่ ๔.๓ แนวคิดหลักที่ผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการระดมสมาชิกในชุมชนมาร่วมกันวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม ในชุมชนสันดอนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน

ผู้ให้สัมภาษณ์	แนวคิดหลัก
พระครูสังฆรักษ์มงคล โชติปัญญา, สัมภาษณ์ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.	มีการประชุมร่วมกันในการจัดการปัญหาขยะในชุมชนโดยมีวิทยากรจากทางเทศบาลมาให้ความรู้ในการจัดการขยะอย่างถูกวิธี
นายถวัลย์ คำธง, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	ในชุมชนได้มีวิธีการวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน คือการเปิดรับซื้อขยะในชุมชน เพื่อเป็นรายได้ให้ครอบครัว
นางทองพูน ไชยาพันธ์, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	ประธานชุมชนประชาสัมพันธ์เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน และประกาศเสียงตามสายของชุมชนให้มีการประชุมเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย
นายวิรัตน์ ยุคลธง, สัมภาษณ์ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗	มีการประกาศเสียงตามสายของทางเทศบาลเมืองลำพูน และเสียงตามสายภายในชุมชนในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอให้คนในชุมชนมีการคัดแยกขยะก่อนที่จะ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบ

๔.๑.๔ วิธีการนำเสนอความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอย

ผู้ให้ข้อมูลได้ให้แนวทางวิธีการนำเสนอความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอย จนสามารถกระตุ้นให้ชุมชนสนใจ และร่วมมือในการแก้ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ไว้ว่า ในชุมชนได้มีเจ้าหน้าที่ทางเทศบาลมาร่วมประชุมเพื่อการแก้ปัญหการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนในวาระที่มีงานกับชุมชน โดยจัดงานร่วมกับงานกองทุนแม่ของแผ่นดินได้นำชาวบ้านทุกครัวเรือนมาร่วมจัดกิจกรรม รวมทั้งคณะสงฆ์ของวัดสันดอนรอม เช่น งานทอดกฐิน ทอดผ้าป่า งานขึ้นปีใหม่ งานเข้าพรรษา เป็นต้น ได้มีการประชุมร่วมกันในการจัดการปัญหาขยะในชุมชนโดยการประชุมปรึกษาหารือการจัดการขยะที่ถูกวิธีและได้รับประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน ที่มาของขยะในครัวเรือนโดยการนำขยะเข้ามาในบ้านได้อย่างไร และมีที่พักขยะในบ้านหรือไม่ โดยการตั้งใจและไม่ตั้งใจก็ดี โดยการจัดคัดแยกขยะก็ดี

ที่ไปของขยะในปัจจุบันขยะทั้งหมดเมื่อไปรวมกันมากๆ มักเกิดปัญหามากมาย โดยเฉพาะขยะที่ไม่ได้แยก ขยะเป็นพิษ ขยะแห้ง ขยะเปียก

โดยรวมแล้วแสดงให้เห็นคุณและโทษของขยะให้เห็นเด่นชัด ชาวบ้านจึงจะให้ความสนใจ และให้ความร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอย่างถูกวิธีและสม่ำเสมอ^{๔๖} ในชุมชนได้มีการจัดการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในชุมชน ให้มีการจัดการประชุมประจำเดือนพร้อมกับได้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในการของการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี ได้มีแต่งตั้งคณะกรรมการและมีการจัดคณะกรรมการในการตรวจดูแลเรื่องการทิ้งขยะไม่เป็นที่ การทิ้งขยะลงในถังอย่างถูกวิธี มีการประกวดหน้าบ้านน่ามอง ความสะอาดของหน้าบ้าน ช่วยดูแลเรื่องการเผาขยะและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทางเทศบาลมาช่วยตัดเตีอนหากไม่ฟังจะถูกปรับ^{๔๗} ในชุมชนมีวิธีการของปัญหาขยะมูลฝอยจนสามารถให้คนในชุมชน สนใจ และให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือนในการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ในการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนต้องให้ทุกครัวเรือนรู้จักวิธีในการบริโภค การกิน การใช้ การเก็บสิ่งของที่เหลือใช้ อย่างเป็นกิจวัตรประจำวัน คือ การทานอาหารก็ต้องมีเศษอาหารที่เหลือจากการกินต้องรู้จักเก็บแยกเป็นขยะเปียก ส่วนการใช้เป็นการใช้ทุกอย่างแล้วสิ่งที่เหลือใช้หรือเสื่อมค่าแล้วจะต้องเป็นของเก่าหรือขยะดังนั้นจะต้องเก็บแยกแยะ เศษเหล็ก กระเบื้อง ไม้ กระดาษ พลาสติก เสื้อผ้า รองเท้า สิ่งที่ยาได้ก็นำมาขายส่วนที่ขายไม่ได้ก็ เก็บแยกแยะเป็นส่วนให้ทางเทศบาลเมืองลำพูนมาช่วยจัดเก็บ สามารถสร้างรายได้เสริมให้สิ่งที่เหลือใช้ภายในบ้าน^{๔๘} มีการนัดการประชุมลูกบ้านและได้เชิญวิทยากรจากหน่วยงานทางราชการ เทศบาลเมืองลำพูนมาอบรมให้ความรู้เรื่องปัญหาขยะมูลฝอย ในครัวเรือน และในชุมชน ได้อธิบายถึงความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยที่ทำให้เกิดมลพิษ แหล่งสะสมเชื้อโรค รวมถึงข้อดีของขยะทำให้มีรายได้ การจัดการขยะแบบถูกวิธี และการคัดแยกขยะก่อนทิ้งลงในถัง รวมถึงการส่งเสริมการทิ้งขยะให้ถูกวิธี การให้ความร่วมมือกับทางเทศบาลในการเก็บขนขยะ^{๔๙}

การเผาขยะมูลฝอยในครัวเรือนทำให้เกิดมลพิษต่อชุมชน ส่งกลิ่นเหม็น ดังนั้นต้องมีมาตรการที่เด็ดขาดในการเผา เช่น หากครัวเรือนใดมีการเผาขยะมูลฝอยให้ครัวเรือนข้างเคียงแจ้งต่อผู้นำชุมชนและผู้นำชุมชนแจ้งต่อทางเทศบาลให้เจ้าหน้าที่เทศกิจมาดูแลตัดเตีอนก่อน หากยังมีการเผาต่อไปให้ดำเนินการขึ้นเด็ดขาด เช่น เสียค่าปรับ ๑,๐๐๐ บาทต่อครั้ง หากยังมีการเผาต่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจับดำเนินคดี^{๕๐} ชุมชนมีการนำเสนอปัญหาขยะที่ทุกครัวเรือนต้องมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดภายในบ้านเรือนของตนเพื่อป้องกันการการเกิดขึ้นของแหล่งเชื้อโรค น้ำขัง ยุงลาย สัตว์มีพิษต่างๆ ที่อาจจะมาอาศัยอยู่ในแหล่งที่มาขยะกองไว้ภายในบ้านหรือนอกบ้านตามตรอก ซอก ซอยต่างๆ หรือการทิ้งขยะลงในท่อน้ำอาจทำให้ท่อน้ำอุดตันเวลาฝนตกมากๆ จะเกิดน้ำขัง

^{๔๖}สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์มงคล โชติปัญโญ, เจ้าอาวาสวัดสอนดอนรอม, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๔๗}สัมภาษณ์ นายถวัลย์ คำธง, ประธานชุมชน, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๔๘}สัมภาษณ์ ดาบตำรวจอุทัย ไชโยภาส, ฝ่ายดูแลความสงบในชุมชน, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๔๙}สัมภาษณ์ นายพัฒนาผล บุตรจุมปา, เลขานุการ, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๕๐}สัมภาษณ์ นายอาภรณ์ สุวรรณชาติ, ฝ่ายการพัฒนาชุมชน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ดังนั้นจึงมีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของชุมชนให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาของการทิ้งขยะ ที่ไม่ถูกที่ การเก็บขยะหรือเศษไว้ภายในบ้านจำนวนมาก มีการประชุมชี้แจงปรึกษาหารือในการจัดการขยะอย่างถูกวิธีเพื่อความเร็วต่อการจัดเก็บของทางเทศบาล และขอความร่วมมือทางเทศบาลช่วยจัดเก็บขยะให้ตรงเวลาและสม่ำเสมอ^{๕๑} ขยะเป็นปัญหาที่อยู่ใกล้ตัวมากที่สุดที่ใครก็ต่างเจอ เพราะทุกคนก็มีส่วนร่วมที่ทำให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอย เช่น ส่งกลิ่นเหม็น น่ารำคาญ แล่งสะสมเชื้อโรค สัตว์มีพิษ น้ำเน่า ไม่สะอาด ไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย หากทุกคนทุกครัวเรือนทุกชุมชนร่วมมือกันกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกวิธีแล้ว เราจะสามารถเปลี่ยนขยะเป็นเงินได้ และสร้างมลภาวะที่ดีแก่ครัวเรือนและชุมชนได้

การแก้ปัญหาขยะที่ทุกคนสามารถทำได้เช่น การคัดแยกขยะอย่างเป็นระบบ โดยคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็นขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย ลดปริมาณขยะ และนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ หรือเรียกว่าขยะรีไซเคิล เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนอีกด้วย และการผลิตน้ำหมักจากขยะอินทรีย์ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากเศษผักและเศษอาหาร ซึ่งได้จากครัวเรือน ตลาดผักสด ตลาดหนองดอก ที่อยู่ใกล้ชุมชน เป็นการนำวัสดุเหลือใช้มาใช้ใหม่เพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์อีกทางหนึ่ง^{๕๒} วิธีการเสนอความสำคัญของปัญหาคือมีการชี้ให้ประชาชนภายในชุมชนสันดอนรอมได้รู้ถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากขยะมูลฝอย เช่น การเผาขยะมูลฝอยภายในครัวเรือน จะส่งกลิ่นเหม็นต่อคนรอบข้าง เกิดปัญหาฝุ่นละออง สร้างมลภาวะที่เป็นพิษแก่ชุมชนและสิ่งแวดล้อม การทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง ที่รกร้างว่างเปล่า ในท่อระบายน้ำ ในหนอง คลอง บึง จะเกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น หรือการเก็บของเก่า ขยะไว้ในครัวเรือนจำนวนมากๆ จะเกิดปัญหาตามมา เช่น เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ แหล่งสะสมเชื้อโรค ความสกปรก ไม่สวยงามในครัวเรือน นอกจากนั้นแล้วยังได้มีการเสนอถึงความสำคัญหรือประโยชน์ของขยะหรือของเก่า ของใช้แล้วในครัวเรือน หากเก็บคัดแยกให้ถูกวิธี เช่น กระดาษ ขวดน้ำ พลาสติก เศษไม้ เศษเหล็ก ขยะเหล่านี้ก็สามารถนำมาขายได้หรือนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ ได้เช่นกัน ดังนั้นทุกครัวเรือนจึงให้ความสนใจ ความร่วมมือที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมขยะมูลฝอยในครัวเรือน ร่วมกับทางเทศบาลโดยการไม่เผา ไม่ทิ้งเรี่ยราด คัดแยกขยะก่อนทิ้งเป็นต้น^{๕๓} มีการประกาศประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของทางเทศบาลให้ประชาชนทราบเรื่องการดูแลสุขภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชน การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างถูกวิธี การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ความสำคัญของขยะที่สามารถสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน

ทางชุมชนได้มีการทำประชุมประชาคมเรื่องการรับซื้อขยะที่คัดแยกแล้วจากครัวเรือนโดยมีการรับซื้อ ณ ที่ชุมชนและได้มีการส่งเสริมอาชีพให้คนในชุมชนมีอาชีพรับซื้อขยะของเก่า จากครัวเรือนที่คัดแยกแล้ว และมีการรับซื้อถึงหน้าบ้านของทุกครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรอม

มีการประกาศประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของชุมชนสันดอนรอมให้ประชาชนสร้างความตระหนักในเรื่องของการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี การไม่เผาขยะเพราะจะทำให้เกิดมลภาวะที่เป็นพิษแก่คนในชุมชน การคัดแยกขยะเช่น ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะอันตราย ให้ถูกต้องก่อนนำมา

^{๕๑}สัมภาษณ์ นายวิเชียร ศรีเรือน, ประธานผู้สูงอายุ, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๕๒}สัมภาษณ์ นางสาวไพรินทร์ อินตะ, ฝ่ายการบัญชี, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๕๓}สัมภาษณ์ นางทองใบ หนันต์ไชย, ประธานแม่บ้านสันดอนรอม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ทิ้งลงในถังขยะที่แยกไว้แล้ว ไม่ทิ้งขยะลงในที่สาธารณะของชุมชน เป็นต้น^{๕๔} ขยะมูลฝอยไม่ใช่ปัญหาของคนใดคนหนึ่งหรือส่วนงานใดส่วนงานหนึ่ง แต่เป็นปัญหาที่ทุกคนในชุมชนต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างถูกต้องวิธี ถ้าทุกคนในชุมชนร่วมกันคัดแยกขยะก่อนทิ้ง นำขยะที่ขายได้มาขายส่วนที่ขายไม่ได้ก็แยกเป็น ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะอันตราย และเมื่อมีการคัดแยกขยะแล้ว ทางเทศบาลเมืองลำพูนนำรถมาเก็บขยะก็ง่ายและรวดเร็วขึ้น^{๕๕} ในชุมชนได้มีการวางแผนการนำเสนอความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยภายในชุมชน และภายนอกชุมชน หรือข้อมูลข่าวสารการจัดการขยะมูลฝอยที่ได้รับจากส่วนงานราชการต่างๆ ที่ส่งมาให้ชุมชนได้รับทราบ จากนั้นในชุมชนได้มีการร่วมประชุมประชาคมปรึกษาหารือกันในชุมชน เพื่อการหยิบยกปัญหาต่างๆ ของการจัดการขยะจากชุมชนอื่นๆ เช่น การเผาขยะ การทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง การทิ้งขยะแบบรวมลงในถุงดำ การทิ้งขยะข้างทางของนักเรียนประชาชนนอกพื้นที่ การนำเอาขยะจากนอกพื้นที่มาทิ้งในชุมชน รวมถึงการเก็บสะสมขยะมูลฝอยจำนวนมากๆ ไว้ภายในอาคารบ้านเรือน รวมถึงการเก็บขยะของทางเทศบาลที่ไม่ทั่วถึงในชุมชน เป็นต้น แล้วให้ประชาชนในชุมชนในชุมชนได้ช่วยกันหาแนวทางในการวางแผนร่วมกันเพื่อป้องกันปัญหาเหล่านั้น มีวิธีการอย่างไรที่ชุมชนจะได้รับผลประโยชน์สูงสุด^{๕๖} มีวิธีการกระตุ้นโดยทางชุมชนได้จัดตั้งธนาคารขยะ โดยรับซื้อขยะจากครัวเรือน เช่น ขวดพลาสติก เศษกระดาษ ขวดแก้ว เศษเหล็ก ให้นำมาขายที่ชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีรายได้ช่องทางหนึ่งและส่งเสริมให้คนในชุมชนที่ว่างงานมีอาชีพรับซื้อของเก่าจากครัวเรือน เพื่อเป็นการช่วยลดปริมาณขยะในการจัดเก็บของทางเทศบาลเมื่อลำพูนและกระตุ้นให้ทุกครัวเรือนมีความรับผิดชอบในการคัดแยกขยะก่อนทิ้งในทุกครัวเรือน ก่อนนำมาวางไว้หน้าบ้านของตนเองในทุกๆ วัน หลังจากทางเทศบาลมีการเก็บขยะแล้ว ให้ทุกครัวเรือนเก็บถังขยะของตนเข้ามาไว้ในบ้านเพื่อป้องกันการหายและการนำขยะจากที่อื่นมาทิ้ง^{๕๗}

๑. แจ้งปัญหาและข้อเสนอแนะต่อประธานชุมชน

๒. เน้นในเรื่องของความสะอาดของครัวเรือน

๓. ให้ทางเทศบาลติดตามผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือในการจ่ายค่าเก็บขยะเป็นรายเดือน แต่แอบเอาขยะมาทิ้งในบ้านของตนเองหรือของคนอื่นที่เขาเสียค่าใช้จ่ายในการทิ้งเป็นรายเดือน^{๕๘}

ขยะมูลฝอยในครัวเรือนในชุมชนนับวันจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากการย้ายถิ่นฐานของคนเข้ามาในชุมชนและมีการบริโภคกันมากขึ้นจึงมีขยะเกิดขึ้นมากเป็นเงาตามตัว ร้านค้าร้านอาหารในชุมชนอาคารพาณิชย์ เกิดขึ้นจำนวนมาก ส่วนที่รองรับขยะมีไม่เพียงพอจึงทำให้ผู้คนทิ้งขยะเรี่ยราดหรือตามซอกมุมต่างๆ ข้างถนนที่รกร้าง นานวันเข้าก็จะมีขยะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เกิดการเน่าเปื่อย ส่งกลิ่นเหม็นเน่า รำคาญและดูไม่สะอาดไม่สวยงามของผู้คนที่ผ่านไปมา ดังนั้น อยากให้คนในชุมชนครัวเรือน ร้านค้า ร้านอาหาร อาคารพาณิชย์ สถานศึกษา สถานที่ราชการ วัด และในชุมชนมีถังขยะ

^{๕๔} สัมภาษณ์ ดาบตำรวจหญิงจันทร์ดี อินทะ, ประธาน อสม.สาธารณสุข, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๕๕} สัมภาษณ์ นางสาว นารีรัตน์ คำธง, ประชาสัมพันธ์, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๕๖} สัมภาษณ์ นางทองพูน ไชยาพันธ์, ฝ่ายปฎิคม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๕๗} สัมภาษณ์ นางศรีพรรณ ไชยชมพู่, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๕๘} สัมภาษณ์ นางพิสมัย ยงพานิช, ตำแหน่ง คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

เพื่อรองรับการทิ้งขยะที่เพียงพอ เพื่อทางเทศบาลจะได้มาเก็บขนได้สะดวก รวดเร็ว^{๕๙} ทางผู้นำชุมชนได้ให้ความสำคัญในการกระตุ้นคนในชุมชนมองเห็นความสำคัญในการจัดการกับขยะมูลฝอยในชุมชนในทุกวิถีทางเช่นมีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในการจัดการขยะมูลฝอยภายในครัวเรือน และรณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนให้ความสำคัญกับการทิ้งขยะมูลฝอย ให้ความร่วมมือกับทางเทศบาลเมืองลำพูนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบถูกวิธี อย่างมีระเบียบ^{๖๐}

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า วิธีการนำเสนอความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอย จนสามารถกระตุ้นให้ชุมชนสนใจ และร่วมมือในการแก้ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน คือ ในชุมชนได้มีการจัดการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในชุมชน ให้มีการจัดการประชุมประจำเดือนพร้อมกับได้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในการของการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี ได้มีแต่งตั้งคณะกรรมการและมีการจัดคณะกรรมการในการตรวจดูแลเรื่องการทิ้งขยะไม่เป็นที่ การทิ้งขยะลงในถังอย่างถูกวิธี มีการชี้ให้ประชาชนภายในชุมชนสันดอนรอมได้รู้ถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากขยะมูลฝอย เช่น การเผาขยะมูลฝอยภายในครัวเรือน ทำให้เกิดมลพิษ การทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นทาง ที่รกร้างว่างเปล่า ในท่อระบายน้ำ ในหนอง คลอง บึง จะเกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็นทางชุมชนได้มีการทำประชุมประชาคมเรื่อง การรับซื้อขยะที่คัดแยกแล้วจากครัวเรือนโดยมีการรับซื้อ ณ ที่ชุมชนและได้มีการส่งเสริมอาชีพให้คนในชุมชนที่ว่างงาน มีอาชีพรับซื้อขยะของเก่า จากครัวเรือนที่คัดแยกแล้ว และมีการรับซื้อถึงหน้าบ้านของทุกครัวเรือนในชุมชนสันดอนรอม

ตารางที่ ๔.๔ แนวคิดหลักที่ผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการนำเสนอความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอย จนสามารถกระตุ้นให้ชุมชนสนใจ และร่วมมือในการแก้ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน

ผู้ให้สัมภาษณ์	แนวคิดหลัก
พระครูสังฆรักษ์มงคล โชติปัญโญ, สัมภาษณ์ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.	๑. ในชุมชนได้มีเจ้าหน้าที่ทางเทศบาลมาร่วมประชุมเพื่อการแก้ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน ๒. ที่มาของขยะในครัวเรือนโดยการนำขยะเข้ามาในบ้านได้อย่างไร และมีที่พักขยะในบ้านหรือไม่ โดยการตั้งใจและไม่ตั้งใจก็ดี โดยการจัดคัดแยกขยะก็ดี ๓. ที่ไปของขยะในปัจจุบันขยะทั้งหมดเมื่อไปรวมกันมากๆ มักเกิดปัญหาตามมามากมาย โดยเฉพาะขยะที่ไม่ได้แยก ขยะเป็นพิษ ขยะแห้ง ขยะเปียก
นายถวัลย์ คำธง, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	๑. ในชุมชนได้มีการจัดการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในชุมชน ให้มีการจัดการประชุมประจำเดือนพร้อมกับได้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในการของการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี

^{๕๙} สัมภาษณ์ นางสาว วรณวิษญาคำธง, กรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๖๐} สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ยุคลธง, ตำแหน่ง คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ตารางที่ ๔.๔ (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	แนวคิดหลัก
	๒. ได้มีแต่งตั้งคณะกรรมการและมีการจัดคณะกรรมการในการตรวจดูแลเรื่องการทิ้งขยะไม่เป็นที่ การทิ้งขยะลงในถังอย่างถูกวิธี ๓. มีการประกวดหน้าบ้านน่ามอง ความสะอาดภายในครัวเรือน และหน้าบ้าน ๔. ช่วยดูแลเรื่องการเผาขยะและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทางเทศบาลมาช่วยตัดเตีอนหากไม่ฟังจะถูกปรับ
ดาบตำรวจอุทัย ไชโยภาส, สัมภาษณ์ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.	การแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนต้องให้ทุกครัวเรือนรู้จักวิธีในการบริโภค การกิน การใช้ การเก็บสิ่งของที่เหลือใช้ การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง อย่างเป็นกิจวัตรประจำวัน
นายพัฒนาผล บุตรจุมปา, สัมภาษณ์ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.	๑. ปัญหาขยะมูลฝอยที่ทำให้เกิดมลพิษ แหล่งสะสมเชื้อโรค ๒. ข้อดีของขยะทำให้มีรายได้ การจัดการขยะแบบถูกวิธี ๓. การคัดแยกขยะก่อนทิ้งลงในถัง รวมถึงการส่งเสริมการทิ้งขยะให้ถูกวิธี การให้ความร่วมมือกับทางเทศบาลในการเก็บขนขยะ
นายอาภรณ์ สุวรรณชาติ, สัมภาษณ์ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.	การเผาขยะมูลฝอยในครัวเรือนทำให้เกิดมลพิษต่อชุมชน ส่งกลิ่นเหม็น ดังนั้นต้องมีมาตรการที่ได้ขาดในการห้ามเผาขยะมูลฝอย
นางทองใบ หนันต์ไชย, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	วิธีการเสนอความสำคัญของปัญหาคือ มีการชี้ให้ประชาชนภายในชุมชนสันดอนรวมได้รู้ถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากขยะมูลฝอย การทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นทาง ที่รกร้างว่างเปล่า ในท่อระบายน้ำ ในหนอง คลอง บึง จะเกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น
ดาบตำรวจหญิงจันทร์ดี อินทะ, สัมภาษณ์ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.	ทางชุมชนได้มีการทำประชุมประชาคมเรื่อง การรับซื้อขยะที่คัดแยกแล้วจากครัวเรือนโดยมีการรับซื้อ ณ ที่ชุมชนและได้มีการส่งเสริมอาชีพให้คนในชุมชนที่ว่างงาน มีอาชีพรับซื้อขยะของเก่าจากครัวเรือนที่คัดแยกแล้ว และมีการรับซื้อถึงหน้าบ้านของทุกครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรวม
นางพิสมัย ยงพานิช, สัมภาษณ์ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.	๑. แจ้งปัญหาและข้อเสนอแนะต่อประธานชุมชน ๒. เน้นในเรื่องของความสะอาดของครัวเรือน ๓. ให้ทางเทศบาลติดตามผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือในการจ่ายค่าเก็บขยะเป็นรายเดือน แต่แอบเอาขยะมาทิ้งในบ้านของตนเองหรือของคนอื่นที่เขาเสียค่าใช้จ่ายในการทิ้งเป็นรายเดือน
นายวิรัตน์ ยุคลสง, สัมภาษณ์ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.	รณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนให้ความสำคัญกับการทิ้งขยะมูลฝอย ให้ความร่วมมือกับทางเทศบาลเมืองลำพูนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบถูกวิธี อย่างมีระเบียบ

๔.๑.๔ รูปแบบการอบรม ให้ความรู้ และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ผู้ให้ข้อมูลได้ให้แนวทางการอบรม ให้ความรู้ และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับทางเทศบาลเมืองลำพูน ไว้ดังนี้ ในชุมชนมีการให้คณะกรรมการของชุมชนไปร่วมอบรมให้ความรู้ในการจัดการมูลพิษ ขยะมูลฝอยกับทางส่วนงานราชการอยู่เป็นประจำ และได้มีเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยแบบถูกวิธี และได้พาคณะกรรมการไปศึกษาดูงานของการจัดการขยะแบบถูกวิธีที่ชุมชนใกล้เคียงในเขตเทศบาลเมืองลำพูนเพื่อให้คณะกรรมการในชุมชนเห็นภาพที่แท้จริงในการจัดการขยะมูลฝอย และได้ข้อคิดต่างๆ ในการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อนำมาพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน การศึกษาอบรม การศึกษาดูงานต่างๆ ที่ได้นำคณะกรรมการของทางชุมชนไปศึกษาดูงานนั้นมีประโยชน์เป็นอย่างมากกับชุมชนเพราะคณะกรรมการเหล่านั้นได้นำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้กับประชาชนในชุมชนได้รับความรู้เพิ่มเติมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธีและมีรายได้^{๒๑} ได้นำคณะกรรมการของกลุ่มต่างๆ ในชุมชนไปศึกษาดูงานที่ศูนย์กำจัดขยะและทำน้ำชีวภาพ ปุ๋ยหมักที่อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาเรียนรู้กรรมวิธีต่างๆ ในการกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกวิธีและเพิ่มคุณค่าให้กับขยะ อีกทั้งได้เชิญวิทยากรต่างๆ จากเทศบาลเมืองลำพูน องค์การบริหารส่วนจังหวัดพูน ได้นำวิทยามาให้ความรู้ในการกำจัดขยะมูลฝอย ทำให้ได้ทราบถึงคุณค่าของขยะและวิธีการในการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี^{๒๒} ในชุมชนได้จัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องสุขภาพอนามัย อยู่เป็นประจำโดยผู้นำเป็นแกนนำ และมีการกระตุ้นให้คนในชุมชนมาร่วมกันฝึกอบรมในการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ ทางเทศบาลได้นัดหมายให้มีการประชุมโดยคัดเลือกให้คนในชุมชนที่เป็นคณะกรรมการชุมชน ละ ๕-๑๐ คน ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยโดยให้ประธานชุมชนเป็นผู้คัดเลือกหรือแจ้งให้คนในชุมชนได้ทราบ และได้มีการอบรมสัมมนาที่ห้องประชุมของทางเทศบาลเมืองลำพูนจัดให้ โดยใช้เวลา ๑ วัน และทางเทศบาลมีการออกค่าใช้จ่ายให้หมด และมีการประเมินผลการอบรมสัมมนา ทดสอบความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการคัดแยกขยะให้ถูกวิธี การดูแลความสะอาดของครัวเรือน การไม่ทิ้งขยะเรี่ยราด การอบรมสัมมนาที่ห้องประชุมของทางเทศบาลเมืองลำพูนจัดให้ โดยใช้เวลา ๑ วัน แต่ได้ทำต่อเนื่องอย่างเป็นประจำทุกๆ ปี ทำให้ได้พัฒนาความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับการกำจัดขยะ การสร้างผลิตภัณฑ์จากขยะ ทำให้ได้รับความรู้ทั้งในทางทฤษฎีและปฏิบัติ อย่างเป็นประจำ และทางเทศบาลยังจัดให้ไปศึกษาดูงานต่างจังหวัดคราวละ ๕-๗ วัน เป็นประจำทุกปี ทำให้ชาวบ้านมีความรู้ ความเข้าใจถึง การมีส่วนร่วมที่ดีของทางเทศบาลร่วมกับประชาชนในพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างถูกวิธี^{๒๓} มีการไปศึกษาดูงานจากการจัดเก็บขยะจากชุมชนอื่นๆ ในเขตเทศบาลเช่นชุมชนมหาวัน ชุมชนบ้านหลวง ชุมชนจามเทวี และไปดูการรับซื้อของเก่าที่ร้านขายของเก่าหลายๆ ที่ เพื่อศึกษาดูราคา การจัดเก็บขยะ การแยกประเภทของขยะ เป็นต้น และ ทางชุมชนได้ส่งคณะกรรมการหมู่บ้านเข้าร่วมอบรมสัมมนากับหน่วยงานราชการต่างๆ ในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งแวดล้อมในชุมชน อย่างถูกวิธี

^{๒๑} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์มงคล โชติปัญญา, เจ้าอาวาสวัดสอนดอนรอม, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๒๒} สัมภาษณ์ นายถวัลย์ คำธง, ประธานชุมชน, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๒๓} สัมภาษณ์ ดาบตำรวจอุทัย ไชโยภาส, ฝ่ายดูแลความสงบในชุมชน, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

การจัดการขยะมีความสำคัญมากเพราะเป็นปัญหาที่อยู่ใกล้ตัวเรา ถ้าเราทิ้งขยะหรือกำจัดขยะแบบถูกวิธีก็จะทำให้สุขภาพอนามัยโดยรวมทั้งสร้างรายได้ให้ครัวเรือน^{๖๔} การประการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของผู้นำชุมชนและเสียงตามสายของทางเทศบาลที่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม ขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง^{๖๕} มีการศึกษาอบรมให้ความรู้และการจัดการศึกษาดูงานในต่างอำเภอ จังหวัดและต่างจังหวัดและทางชุมชนได้จัดให้คณะกรรมการในชุมชนมีโอกาสดำเนินการศึกษาดูงานเรื่องสิ่งแวดล้อมที่จังหวัดนครนายก ๒ คน ในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม พักค้าง ๒ คืน มีตัวแทนทั่วประเทศเข้าร่วมการอบรมในครั้งนี้ จำนวน ๑,๕๐๐ คน และให้สมาชิกทุกคนในชุมชนได้มีโอกาส เรียนรู้ ศึกษาดูงาน วิธีการกำจัดขยะ การทำปุ๋ยหมักจากขยะ การคัดแยกขยะ การทำขยะรีไซเคิลมานำขยะมาแปรสภาพเป็นสินค้าหรือเครื่องใช้ต่างๆ เป็นต้น การไปร่วมศึกษาดูงานกับชุมชนอื่นๆ ทั่วประเทศทำให้มีความรู้เรื่องการดูแลรักษาการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างมีศักยภาพ การกำจัดขยะอย่างถูกวิธี การนำขยะมาแปรรูปเป็นสินค้าต่างๆ ทำให้รู้คุณค่าของขยะว่าทำให้เกิดรายได้^{๖๖} ทางเทศบาลเมืองลำพูนได้ส่งเจ้าหน้าที่มาอบรมให้ความรู้ในการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชนสันดอนรอมอย่างต่อเนื่องที่มีกิจกรรมในชุมชน และช่วยรณรงค์ให้เด็ก เยาวชนของชุมชนสนใจปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม ขยะมูลฝอยอย่างเพื่อร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้ดีขึ้น ลดปัญหาการเกิดขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากร การบริโภค อุปโภค

ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่ทุกคนมีส่วนร่วมทำให้เกิดและทุกคนควรจะมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบร่วมกันในการรักษา การกำจัดขยะของครัวเรือน การดูแลความสะอาดของครัวเรือนของตน ของชุมชนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยตามมาภายหลังอีกมากมาย^{๖๗} ในชุมชนได้ส่งคณะกรรมการเข้าร่วมการอบรม ให้ความรู้ และศึกษาดูงานร่วมกับทางเทศบาลเมืองลำพูนเป็นประจำและได้นำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่แก่คนในชุมชน เวลาที่มีกิจกรรมที่ชุมชนจัด วันผู้สูงอายุทุกอาทิตย์ ที่ ๒ ของเดือน จะมีวิทยากรทางเทศบาลมาให้ความรู้ เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะมูลฝอย การเกิดโรคระบาด การป้องกันภัยจากโรคติดต่อ และไม่ติดต่อต่างๆ ทำให้ประชาชนได้รับความรู้ในการจัดการขยะและนำไปใช้ให้ถูกต้อง^{๖๘} ทางเทศบาลเมืองลำพูนได้มีการอบรมให้ความรู้กับอาสาสมัครสาธารณสุขของหมู่บ้าน ในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี รวมถึงได้ไปศึกษาดูงานที่กำจัดขยะและชุมชนที่มีการจัดการขยะดีเด่นภายในเขตเทศบาลเมืองลำพูนและต่างจังหวัด และนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้กับประชาชนในชุมชนต่อไป มีความสำคัญต่อชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนได้รู้วิธีการจัดเก็บขยะอย่างถูกวิธีและลดปริมาณของขยะลง ครัวเรือนมีรายได้จากการขายขยะของเก่า^{๖๙} มีการอบรมให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่ทางเทศบาลและมีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของครัวเรือนในการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี ไม่มีการเผา การทิ้งไม่เป็นที่เป็นทาง การคัดแยกขยะก่อนทิ้งและการคัดแยกขยะที่มีราคานำมาขายเพื่อสร้างรายได้ให้ครัวเรือน มี

^{๖๔} สัมภาษณ์ นายพัฒนาผล บุตรจุมปา, เลขานุการ, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๖๕} สัมภาษณ์ นายอาภรณ์ สุวรรณชาติ, ฝ่ายการพัฒนาชุมชน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๖๖} สัมภาษณ์ นายวิเชียร ศรีเรือน, ประธานผู้สูงอายุ, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๖๗} สัมภาษณ์ นางสาวไพรินทร์ อินตะ, ฝ่ายการบัญชี, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๖๘} สัมภาษณ์ นางทองใบ ทนงค์ไชย, ประธานแม่บ้านสันดอนรอม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๖๙} สัมภาษณ์ ดาบตำรวจหญิงจันทร์ดี อินทะ, ประธาน อสม.สาธารณสุข, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ความสำคัญกับชุมชน ครั้วเรือนและตัวบุคคลเนื่องจากช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ชยะที่เป็นมลพิษแล้วยังช่วยปลูกจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเอง ครั้วเรือนและชุมชน ในการคัดแยกขยะอีกด้วย^{๗๐} ในชุมชนได้รับหนังสือจากทางเทศบาลเมืองลำพูนให้เชิญไปศึกษาอบรม สัมมนา การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชน จากนั้นผู้นำชุมชนได้จัดให้คณะกรรมการที่สนใจในการอบรมเรียนรู้ เพื่อร่วมกับทางเทศบาลเมืองลำพูน ประมาณ ๕-๑๐ คน แล้วนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาอบรมมาเผยแพร่ต่อในชุมชน หรือช่วยประชาสัมพันธ์ร่วมกับทางเทศบาลเมืองลำพูน การศึกษาดูงานมีประโยชน์ต่อคนในชุมชนเพื่อที่จะได้นำความรู้ที่ได้มาถ่ายทอดต่อให้ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในครั้วเรือนอย่างถูกวิธี^{๗๑} เคยไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการกำจัดขยะและได้นำมาใช้ได้ผลเป็นอย่างดี มีการเข้าอบรมให้ความรู้กับทางเทศบาลเมืองลำพูนอยู่เป็นประจำ เพราะเป็นเรื่องที่สำคัญต่อตัวเราเองและชุมชน หากทุกคนไม่ช่วยกันกำจัดหรือจัดการกับขยะเหล่านี้อย่างถูกวิธีขยะก็จะเต็มบ้านเต็มเมือง ทำให้สิ่งแวดล้อมของชุมชนเสียหาย เป็นมลพิษต่อชุมชน เพราะฉะนั้นคนในชุมชนทุกคนต้องช่วยกัน ลดปริมาณขยะลงจากการบริโภคและช่วยกันคัดแยกขยะก่อนทิ้งออกจากครั้วเรือน เพื่อเป็นการเก็บขนขยะที่รวดเร็วของทางเทศบาลและการนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี^{๗๒} มีการอบรมแนะนำให้ความรู้และความสำคัญของการเก็บขยะทุกครั้ง มีการประชุมปรึกษาหารือในเรื่องต่างๆ จะนำเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยมาแทรกในการประชุมทุกครั้ง^{๗๓} ทางเทศบาลได้ให้วิทยากรมาให้ความรู้ในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างถูกวิธี เมื่อทางชุมชนมีกิจกรรมต่างๆ ประจำเดือน ในชุมชน และมีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของทางเทศบาลเมืองลำพูนให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างถูกวิธีเพื่อลดปัญหาขยะมูลฝอยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้^{๗๔} ทางชุมชนได้มีการปรึกษาหารือกันภายในชุมชนระหว่างสมาชิกในชุมชนอยู่อย่างสม่ำเสมอและให้ความร่วมมือกับทางเทศบาลในการส่งคณะกรรมการของชุมชนได้เข้าอบรมให้ความรู้การจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับทางเทศบาลเมืองลำพูน อย่างถูกวิธีและนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้กับคนในชุมชน ทางชุมชนได้ให้ความสำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยภายในครั้วเรือนของตนอย่างถูกวิธี มีการประชาสัมพันธ์ในการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง^{๗๕}

ดังนั้นสรุปได้ว่า การอบรม ให้ความรู้ และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมีความสำคัญกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน คือ ในชุมชนมีการให้คณะกรรมการของชุมชนไปร่วมอบรมให้ความรู้ในการจัดการมลพิษ ขยะมูลฝอยกับทางส่วนงานราชการ เทศบาลเมืองลำพูนนำคณะกรรมการของกลุ่มต่างๆ ในชุมชนไปศึกษาดูงานที่ศูนย์กำจัดขยะและทำน้ำชีวภาพ ปุ๋ยหมัก ศึกษาดูงานจากการจัดเก็บขยะจากชุมชนอื่นๆ ในเขตเทศบาลเช่นชุมชนมหาวัน ชุมชนบ้านหลวง ชุมชนจามเทวี และไปดูการรับซื้อของเก่าที่ร้านขายของเก่าหลายๆ ที่เพื่อศึกษาดูราคา การจัดเก็บขยะ การแยกประเภทของขยะ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ในการจัดการขยะมูล

^{๗๐} สัมภาษณ์ นางสาว นารีรัตน์ คำอ้ง, ประชาสัมพันธ์, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๗๑} สัมภาษณ์ นางทองพูน ไชยาพันธ์, ฝ่ายปฎิคม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๗๒} สัมภาษณ์ นางศรีพรรณ ไชยชมพู่, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๗๓} สัมภาษณ์ นางพิสมัย ยงพานิช, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๗๔} สัมภาษณ์ นางสาว วรณวิญญาคำอ้ง, กรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๗๕} สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ยุคลอง, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ฝอยในชุมชนสันดอนรอมต่อไป และมีการประกาการประชาสัมพันธ์เสี่ยงตามสายของผู้นำชุมชนและเสี่ยงตามสายของทางเทศบาลที่ประชาสัมพันธ์ให้ควมรู้เรื่องการจัดการสิ่งแวดลอม ขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง

ตารางที่ ๔.๕ แนวคิดหลักที่ผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ การอบรม ให้ควมรู้ และศึกษาดูงานเกี่ยวกับ การจัดการขยะมูลฝอย มีความสำคัญกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

ผู้ให้สัมภาษณ์	แนวคิดหลัก
พระครูสังฆรักษ์มงคล โชติปัญโญ, สัมภาษณ์ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.	ในชุมชนมีการให้คณะกรรมการของชุมชนไปร่วมอบรมให้ควมรู้ในการจัดการมลพิษ ขยะมูลฝอยกับทางส่วนงานราชการอยู่เป็นประจำ
นายถวัลย์ คำธง, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	นำคณะกรรมการของกลุ่มต่างๆ ในชุมชนไปศึกษาดูงานที่ศูนย์กำจัดขยะและทำน้ำชีวภาพ ปุ๋ยหมักที่อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาเรียนรู้กรรมวิธีต่างๆ ในการกำจัดขยะมูลฝอย
นายพัฒนาผล บุตรจุมปา, สัมภาษณ์ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.	มีการไปศึกษาดูงานจากการจัดเก็บขยะจากชุมชนอื่นๆ ในเขตเทศบาลเช่นชุมชนมหาวัน ชุมชนบ้านหลวย ชุมชนจามเทวี และไปดูการรับซื้อของเก่าที่ร้านขายของเก่าหลายๆ ที่เพื่อศึกษาดูราคา การจัดเก็บขยะ การแยกประเภทของขยะ เป็นต้น
นายอาภรณ์ สุวรรณชาติ, สัมภาษณ์ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.	มีการประกาการประชาสัมพันธ์เสี่ยงตามสายของผู้นำชุมชนและเสี่ยงตามสายของทางเทศบาลที่ประชาสัมพันธ์ให้ควมรู้เรื่องการจัดการสิ่งแวดลอม ขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง
นางศรีพรรณ ไชยชมพู่, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	คนในชุมชนทุกคนต้องช่วยกัน ลดปริมาณขยะลงจากการบริโภคและช่วยกันคัดแยกขยะก่อนทิ้งออกจากครัวเรือน เพื่อเป็นการเก็บขนขยะที่รวดเร็วของทางเทศบาลและการนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี
นางสาว วรรณวิษญา คำธง, สัมภาษณ์ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.	ทางเทศบาลเมืองลำพูนได้ให้วิทยากรมาให้ความรู้ในเรื่องการจัดการสิ่งแวดลอม การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างถูกวิธี เพื่อลดปัญหาขยะมูลฝอยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ เมื่อทางชุมชนมีกิจกรรมต่างๆ ประจำเดือน
นายวิรัตน์ ยุคลธง, สัมภาษณ์ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.	ทางชุมชนได้ให้ความสำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยภายในครัวเรือนของตนอย่างถูกวิธี มีการประกาการสัมพันธ์ในการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง

๔.๑.๕ รูปแบบการวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน

ผู้ให้ข้อมูลได้ให้แนวทางการวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือนในชุมชนสันดอนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ไว้ดังนี้ ในชุมชนร่วมกับทางเจ้าอาวาสวัดสันดอนรอมได้มีการรณรงค์ให้ประชาชน ทั้งขยะให้ถูกที่ การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การลดปริมาณขยะในระยะยาว^{๗๖} การวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูนระยะสั้นได้รับการแนะแนวของวิทยากรฝ่ายสาธารณสุขเทศบาลเมืองลำพูน ในการกำจัดขยะแบบถูกวิธี การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การทิ้งขยะแบบเดิมการฝังกลบขยะเปลี่ยนมาเป็นการทำปุ๋ยหมักเพื่อนำมาใช้บำรุงต้นไม้ในบ้านเป็นการลดปริมาณขยะและเพิ่มคุณค่าให้กับขยะและใช้สถานที่ชุมชนเป็นที่รับซื้อเก็บขยะจากครัวเรือนหรือในชุมชนใกล้เคียง

ระยะกลางได้นำความรู้ที่ได้จากวิทยากรมาใช้ในการคัดแยกขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือนมาใช้ โดยการคัดแยกขยะภายในครัวเรือนก่อนขยะที่ขายได้เช่น ขวดน้ำ กระดาษ พลาสติกควรแยกไว้ขาย ส่วนขยะที่เป็นพืชผักควรแยกไว้ทำปุ๋ยหมัก และขยะที่จะนำมาทิ้งต้องแยกก่อนทิ้ง เช่นขยะเปียก ขยะแห้ง และขยะอันตราย แล้วนำมาใส่ถังไว้ตามสีของถัง สีเขียวขยะเปียก สีเหลืองขยะแห้งและสีฟ้าขยะอันตราย เพื่อง่ายต่อการจัดเก็บขนของทางเทศบาลเมืองลำพูนต่อไป

ส่วนระยะยาวคือ มีการจัดทำแผนการร่วมกับทางเทศบาลเมืองลำพูนเพื่อมีการทิ้งขยะและการจัดเก็บขยะที่ตรงเวลา หากมีขยะจำนวนมากๆ ให้ทางเทศบาลช่วยมาเก็บขนโดยด่วน และของบประมาณสนับสนุนจากทางเทศบาลในการรับซื้อขยะจากครัวเรือน เพื่อเป็นรายได้ให้แก่ครัวเรือนและ ชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนในการกำจัดขยะอย่างยั่งยืน^{๗๗} ในชุมชนสันดอนรอมได้มีการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมอยู่เป็นประจำ เป็นระยะยาวตราบดีที่คนในครัวเรือนยังมีการกิน การใช้อยู่ ก็ยังมีขยะมูลฝอยอยู่ก็ต้องมีการ ฝึกอบรมสัมมนาให้ความรู้ในการดูแลรักษาอยู่ ต้องมีอาสาสมัครของชุมชน หรือคณะกรรมการคอยดูแลตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ^{๗๘} ในชุมชนได้มีการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือนให้ถูกวิธี ดังนี้ มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอย่างถูกวิธี มีการประชุมปรึกษาหารือ วางแผนแนวทางการจัดการขยะให้ถูกวิธี มีการจัดตั้งคณะกรรมการการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนให้ตรวจสอบการทิ้ง การเผา การทำลายขยะที่ไม่ถูกวิธีซึ่งจะเป็นสาเหตุที่เพิ่มมลพิษแก่ชุมชน และปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนในชุมชนสันดอนรอมมีการทิ้งขยะให้ถูกวิธี การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง สร้างความร่วมมือของประชาชนในการสอดส่องตรวจสอบดูแลการจัดการขยะ ภายในครัวเรือนและข้างบ้าน หอพัก ร้านอาหาร ร้านค้าอาคารที่พักต่างๆ ให้มีการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีเพื่อ ไม่ให้เกิดผลกระทบระยะยาวต่อชุมชนและประเทศชาติ รวมถึงมีการช่วยเหลือการรับซื้อขยะจากชาวบ้านเพื่อสร้างการมีงานทำแก่ชาวบ้านที่รับซื้อขยะ และสร้างรายได้เสริมให้ครัวเรือน หอพักต่างๆ ร้านค้า ร้านอาหารต่างๆ รวมถึงมีการช่วยเหลือและเสนอแนะวิธีการมาทำทำขยะรีไซเคิล สิ่งประดิษฐ์จากขยะ และการทำปุ๋ยหมักจาก

^{๗๖} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์มงคล โชติปัญญา, เจ้าอาวาสวัดสันดอนรอม, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๗๗} สัมภาษณ์ นายถวัลย์ คำธง, ประธานชุมชน, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๗๘} สัมภาษณ์ ดาบตำรวจอุทัย ไชยโยภาส, ฝ่ายดูแลความสงบในชุมชน, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ขยะ^{๗๙} การวางแผนระยะสั้นมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะในครัวเรือนอย่างถูกวิธี การคัดแยกขยะของเก่าที่มีค่านำมาขายต่อ มีจุดจัดตั้งที่รับซื้อขยะในชุมชน การวางแผนระยะยาว มีการจัดตั้งคณะกรรมการของชุมชนเพื่อ ตรวจสอบการทิ้งขยะไม่ถูกที่ การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การจัดเก็บขยะของทางเทศบาล การติดตามการจัดเก็บขยะอย่างตรงเวลาและสม่ำเสมอของทางเทศบาล การนำขยะที่รวบรวมได้ของครัวเรือนมาขายให้แก่จุดรับซื้อในชุมชน มีการนำขยะที่ได้มาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์หรือมูลค่าเพิ่มให้แก่ชุมชน ช่วยให้คนในชุมชนมีงานทำ มีรายได้เสริมสำหรับผู้ครัวเรือนและชุมชนที่สะอาด^{๘๐} การวางแผนในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม มี ๓ ระยะ คือระยะแรกต้องดูแลในบ้านเก็บกวาดทำความสะอาดในบ้านให้สะอาดในทุกซอก ทุกมุม ระยะที่ ๒ ทุกครัวเรือนในชุมชนดูแลความสะอาดภายในชุมชนร่วมกัน มีการจัดเก็บขยะใส่ถังขยะแล้วนำมาวางไว้หน้าบ้านให้เป็นที่เป็นทางเพื่อง่ายต่อการจัดเก็บของทางเทศบาลเมืองลำพูน ระยะที่ ๓ ทุกครัวเรือนในชุมชนรวมถึง หอพัก ร้านค้า ร้านอาหาร โรงเรียน สถานที่ราชการต่างๆ ให้ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และเป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อความสวยงามของชุมชน ให้ประชาชนร่วมกันรณรงค์การไม่ทิ้งขยะในที่ว่าง ซอยต่างๆ ที่รกร้าง รวมถึงการดูแลสอดส่องการทิ้งขยะไม่ถูกต้อง ไม่เป็นที่เป็นทาง ข้อความร่วมมือให้พนักงานเก็บกวาดขยะช่วยดูแล ถนน ตรอก ซอก ซอย ภายในหมู่บ้านให้สะอาดหุสะอาดตาในทุกเช้า พนักงานหรือรถเก็บขนขยะให้มาเก็บขยะให้ตรงเวลาอย่างสม่ำเสมอ^{๘๑} ในชุมชนได้มีการดำเนินการวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอยโดยการเริ่มต้นตั้งแต่การดูแลรักษาภายในครัวเรือนของตน การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การแยกขยะที่มีมูลค่าเพื่อเก็บไว้ขาย และภายในชุมชนโดยมีการตั้งกฎเกณฑ์ ในการห้ามเผาขยะมูลฝอยในชุมชน ห้ามทิ้งขยะในที่สาธารณะ ท่อระบายน้ำ ที่ว่าง ที่รกร้างต่างๆ ในชุมชน หากฝ่าฝืนจะต้องถูกปรับ และมีการรับซื้อขยะของเก่าในชุมชนรวมทั้งมีผู้มารับซื้อขยะของเก่าถึงหน้าบ้านอยู่เป็นประจำ^{๘๒} ได้มีการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนและในชุมชนในภาพรวม คือให้ทุกคนคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ห้ามทิ้งขยะลงในท่อระบายน้ำ ข้างทาง ที่รกร้างว่างเปล่า ห้ามเผาขยะในชุมชนและได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกขยะในครัวเรือน เช่น กระดาษ พลาสติก ขวดน้ำ ต่างๆ นำมาขายให้กับทางชุมชนโดยทางชุมชนเป็นผู้รับซื้อ และส่งเสริมให้คนในชุมชนมีอาชีพรับซื้อของเก่าจากครัวเรือน เพื่อนำมาขายให้กับชุมชนหรือติดต่อขายให้กับร้านค้าขนาดใหญ่ที่รับซื้อของเก่าให้มารับซื้อที่ชุมชนอีกต่อหนึ่ง มีส่วนร่วมของทางเทศบาลเมืองลำพูน ทางชุมชนได้ขอความร่วมมือให้ช่วยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนสนใจและให้ความร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน มีรถเก็บขนขยะที่สามารถเก็บได้ตรงเวลาและสม่ำเสมอ การเก็บกวาดถนนตอนเช้าให้เก็บกวาดทุกเช้า ทุกซอยให้สะอาด มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ถ้าหากตามข้างทาง หรือ ตามซอยต่างๆ มีหญ้าขึ้นรกร้างทางชุมชนจะขอความร่วมมือจากทางเทศบาลให้ช่วยมาดูแลความสะอาด ทางเทศบาลก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี^{๘๓} ในชุมชนมีการวางแผนในการจัดการขยะในระยะสั้นก็คือ การแยกขยะก่อนทิ้งและให้ทางเทศบาล มาจัดเก็บขยะให้ตรงเวลา

^{๗๙} สัมภาษณ์ นายพัฒนาผล บุตรจุมปา, เลขานุการ, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๘๐} สัมภาษณ์ นายอาภรณ์ สุวรรณชาติ, ฝ่ายการพัฒนาชุมชน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๘๑} สัมภาษณ์ นายวิเชียร ศรีเรือน, ประธานผู้สูงอายุ, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๘๒} สัมภาษณ์ นางสาวไพรินทร์ อินตะ, ฝ่ายการบัญชี, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๘๓} สัมภาษณ์ นางทองใบ ทนันทไชย, ประธานแม่บ้านสันดอนรอม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ในชุมชนมีการวางแผนจัดการขยะในระยะกลาง คือ ให้ประชาชนในชุมชนทิ้งขยะให้ถูกที่ หมั่นคอยตรวจสอบสังเกตการณ์เผาขยะในครัวเรือนเมื่อพบแจ้งให้การเผาให้ผู้นำชุมชนทราบเพื่อดำเนินการต่อไป ให้ครัวเรือ หอพัก ร้านค้า ร้านอาหาร สถานศึกษา สถานที่ราชการ วัด และชุมชนในชุมชนสันดอนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ให้ความร่วมมือในการจัดตั้งถังขยะให้เพียงพอในการทิ้งขยะรวมถึง การรักษาความสะอาดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

ในชุมชนมีการวางแผนระยะยาวในการจัดการขยะมูลฝอยคือให้ประชาชน ลดปริมาณขยะลงเช่นนำตะกร้าหรือถุงผ้าไปตลาดเพื่อลดปริมาณขยะจากถุงพลาสติกให้เข้ามาในครัวเรือนให้น้อยลง จากนั้นให้ครัวเรือนมีการคัด แยกขยะก่อนทิ้ง เช่นขยะขายได้ ขยะมีพิษ ขยะที่ทำปฏิกิริยาได้ ปุ๋ยน้ำชีวภาพ และนำขยะของเหลือใช้มารีไซเคิล มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์หรือสินค้าขายได้ และในการรับซื้อขยะจากคนในชุมชนมาขายที่ชุมชน หรือถ้าต้องการขายให้วางขยะมาวางไว้ที่หน้าบ้านแล้วทางชุมชนจะมีคนรับซื้อขยะไปรับซื้อจากหน้าบ้านเพื่อความสะดวกในการขนส่ง และติดต่อกับทางร้านรับซื้อของเก่าให้มารับซื้อขยะจากชุมชนเมื่อมีขยะจำนวนมากที่จัดเก็บ ทางเทศบาลมีงบประมาณสนับสนุนในการช่วยเหลือการจัดการขยะของชุมชนเป็นประจำทุกปี^{๘๔} มีการร่วมกันประชุมประชาคมในชุมชนวางแผนจัดการในระยะสั้น และใช้การปฏิบัติการคัดแยกขยะตามความเป็นจริง การมีถังขยะไว้รองรับขยะที่เพียงพอ ควรมีการทิ้งขยะให้ถูกที่และมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง^{๘๕} ในชุมชนได้มีการเข้าร่วมการศึกษา อบรม อบรม ประชุมสัมมนาร่วมกับทางเทศบาลเมืองลำพูน แล้ว จากนั้นให้มีการประชุมกันในชุมชนเพื่อช่วยกันวางแผนการจัดการขยะภายในชุมชนร่วมกับทางเทศบาลเมืองลำพูน ให้มีกำหนดวิธีการในการการกำจัดมูลฝอยในชุมชนอย่างถูกวิธี ห้ามเผาขยะมูลฝอยในชุมชน และขอความร่วมมือกับทางเทศบาลช่วยมาเก็บขยะให้อย่างสม่ำเสมอ และในระยะยาวให้ประชาชนในชุมชนช่วยกันสอดส่องดูแลการทิ้งขยะที่ไม่เป็นที่เป็นทาง การช่วยกันคัดแยกขยะก่อนทิ้งอย่างสม่ำเสมอ และการคัดแยกที่ขายได้ให้นำมาขายที่ชุมชนที่มีการรับซื้อ ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในการให้ครัวเรือน หอพัก ร้านค้า อาคารพาณิชย์สถานศึกษา สถานที่ราชการต่างๆ วัด ชุมชน ได้ช่วยกันรักษาความสะอาดเรียบร้อย การมีถังขยะไว้รองรับการทิ้งขยะจำนวนมากของ นักเรียน นักศึกษา ประชาชนผู้สัญจรไปมาให้เพียงพอ จากนั้นควรมีการรับซื้อขยะของเก่าจากครัวเรือน และส่งเสริมอาชีพให้คนในชุมชนมีอาชีพรับซื้อของเก่าจากครัวเรือนเพื่อมีรายได้เสริมและช่วยกันกำจัดขยะของเก่าออกจากชุมชนได้ด้วย ขอให้ทางเทศบาลช่วยมาเก็บกวาดถนน หรือขอยในชุมชนสันดอนรอมทุกวัน มีการเก็บขนขยะอย่างสม่ำเสมอ^{๘๖} ในระยะสั้น ในชุมชนของได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ทุกครัวเรือน ช่วยกันแยกขยะในครัวเรือนของแต่ละครัวเรือนก่อนและได้แยกออกเป็นต่างๆ ในระยะกลางได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการและธนาคารขยะขึ้นโดยมีการรับซื้อที่ชุมชน และให้คนในชุมชนที่ว่างงานได้ออกไปรับซื้อจากครัวเรือนในชุมชนและนอกชุมชน และในระยะยาวมีการประชุมกันอยู่บ่อยครั้งเพื่อจะได้ช่วยกันแก้ปัญหาและแบ่งเบาภาระของทางเทศบาลด้วย เพราะนานวันเข้าเทศบาลก็จะไม่มีที่ทิ้งขยะอยู่แล้วเพราะขยะมันล้นเมือง ในชุมชนจึงได้มีการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม

^{๘๔} สัมภาษณ์ ดาบตำรวจหญิงจันทร์ดี อินทะ, ประธาน อสม.สาธารณสุข, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๘๕} สัมภาษณ์ นางสาว นารีรัตน์ คำธง, ประชาสัมพันธ์, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๘๖} สัมภาษณ์ นางทองพูน ไชยาพันธ์, ฝ่ายปฎิคม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ของครัวเรือนและยังได้มีการปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้ว ให้ทุกคนในชุมชนมีความสำนึกรับผิดชอบครัวเรือน ต่อชุมชนและประเทศชาติ^{๘๗} มีการวางแผนในระยะเดียวคือ ระยะยาวมีการวางแผนวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชน แยกประเภทของขยะก่อนนำไปทิ้งหน้าบ้านเพื่อให้ทางเทศบาลมาเก็บขนได้รวดเร็วขึ้น ไม่เผาขยะมูลฝอยในครัวเรือนจะทำให้เกิดมลพิษในชุมชน^{๘๘} มีการวางแผนในระยะยาว มีการวางแผนวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชน แยกประเภทของขยะก่อนนำไปทิ้งห้ามเผาทำลายขยะด้วยตนเอง^{๘๙} มีการวางแผนวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างสม่ำเสมอและ แยกประเภทของขยะก่อนนำไปทิ้ง^{๙๐}

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรวม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน มีดังนี้คือ

ระยะสั้นมี การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอย่างถูกวิธี

ระยะกลาง มีการประชุมปรึกษาหารือวางแผนแนวคิดการจัดการขยะให้ถูกวิธี มีการจัดตั้งคณะกรรมการการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนให้ตรวจสอบการทิ้ง การเผา การทำลายขยะที่ไม่ถูกวิธี

ระยะยาวปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนในชุมชนสันดอนรวมมีการทิ้งขยะให้ถูกวิธี การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง สร้างความร่วมมือของประชาชนในการสอดส่องตรวจสอบดูแลการจัดการขยะภายในครัวเรือน หอพัก ร้านอาหาร ร้านค้า อาคารที่พักต่างๆ สถานที่ราชการ สถานศึกษา วัด สถานที่สำคัญต่างๆ ภายในชุมชน ให้มีการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี มีความสะอาดเรียบร้อย และมีการรับซื้อขยะ ของเก่าภายในชุมชน ส่งเสริมคนในชุมชนที่ว่างงานมีอาชีพรับซื้อของเก่า

^{๘๗} สัมภาษณ์ นางศรีพรรณ ไชยชมพู, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๘๘} สัมภาษณ์ นางพิสมัย ยงพานิช, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๘๙} สัมภาษณ์ นางสาว วรณวิญญาคำธง, ตำแหน่ง กรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๙๐} สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ยุคลธง, ตำแหน่ง คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ตารางที่ ๔.๖ แนวคิดหลักที่ผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ การวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ชุมชนสันดอนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน

ผู้ให้สัมภาษณ์	แนวคิดหลัก
พระครูสังฆรักษ์มงคล โชติปัญญา, สัมภาษณ์ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.	ในชุมชนร่วมกับทางเจ้าอาวาสวัดสันดอนรอมได้มีการรณรงค์ให้ประชาชน ทิ้งขยะให้ถูกที่ การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การลดปริมาณขยะในระยะยาว
นายถวัลย์ คำธง, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	การวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอย ระยะสั้นได้รับการแนะนำจากวิทยากรฝ่ายสาธารณสุขเทศบาลเมืองลำพูน ในการกำจัดขยะแบบถูกวิธี การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ระยะกลางได้นำความรู้ที่ได้จากวิทยากรมาใช้ในการคัดแยกขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือนมาใช้ ส่วนระยะยาวคือ มีการจัดทำแผนการร่วมกับทางเทศบาลเมืองลำพูนเพื่อมีการทิ้งขยะและการจัดเก็บขยะที่ตรงเวลา และของบประมาณสนับสนุนจากทางเทศบาลในการจัดการขยะการรับซื้อขยะ ของเก่าภายในชุมชน
นายวิเชียร ศรีเรือน, สัมภาษณ์ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.	การวางแผนในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม มี ๓ ระยะ คือ ระยะแรกต้องดูแลในบ้านเก็บกวาดทำความสะอาดในบ้านให้สะอาดในทุกซอก ทุกมุม ระยะที่ ๒ ทุกครัวเรือนในชุมชนดูแลความสะอาดภายในชุมชนร่วมกัน ระยะที่ ๓ ทุกครัวเรือนในชุมชนรวมถึง หอพัก ร้านค้า ร้านอาหาร โรงเรียน สถานที่ราชการต่างๆ ให้ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และขอความร่วมมือให้พนักงานเก็บกวาดขยะช่วยดูแลถนน ตรอก ซอก ซอย ภายในหมู่บ้านให้สะอาดหูสะอาดตาในทุกเช้า พนักงานหรือรถเก็บขนขยะให้มาเก็บขยะให้ตรงเวลาอย่างสม่ำเสมอ

๔.๑.๖ วิธีการในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมในระดับครัวเรือน และมีส่วนร่วมกับเทศบาลเมืองลำพูน

ผู้ให้ข้อมูลได้ให้แนวทางวิธีการในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมในระดับครัวเรือน และมีส่วนร่วมกับเทศบาลเมืองลำพูน ไว้ดังนี้ ในชุมชนได้มีการทิ้งขยะให้เป็นที่ เป็นทาง ไม่ทิ้งขยะในที่รกร้างว่างเปล่า ลดขยะในครัวเรือน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับทางเทศบาลเมืองลำพูนโดยการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เมื่อมีงานทางวัดหรือทางชุมชนได้แยกขยะทิ้งไว้ในถุงดำอย่างถูกต้องและแจ้งให้เทศบาลมาช่วยจัดเก็บขยะ^๑ โดยกำหนดให้ทุกครัวเรือนได้คัดแยกขยะก่อนทิ้ง และนำขยะมาทิ้งลง

^๑ สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์มงคล โชติปัญญา, เจ้าอาวาสวัดสันดอนรอม, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ถึงหน้าบ้านตนเอง ห้ามมิให้มีการเผาขยะในครัวเรือน เจ้าหน้าที่ที่เก็บขนขยะต้องมาตรงเวลา ให้ชุมชนมีการรับซื้อของเก่าอย่างสม่ำเสมอและให้เจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขของทางเทศบาลประชาสัมพันธ์การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างสม่ำเสมอพร้อมทั้งมีการตรวจตรา ติดตาม การทิ้งขยะในที่รกร้างว่างเปล่า การเผาขยะในครัวเรือน การรับซื้อขยะสถานที่ต้องมีความสะอาด ปลอดภัย แก่คนในชุมชน^{๙๒} ในชุมชนได้ร่วมกันกำจัดขยะมูลฝอยร่วมกันโดยมีการประชุมนัดหมายกันไว้ล่วงหน้า แล้วเข้าประชุมกันอย่างพร้อมเพรียง มีการเสนอแนวคิด วิธีการจัดการขยะที่ถูกต้องร่วมกับทางเทศบาลเมืองลำพูน ให้ทางเทศบาลเมืองลำพูนมาช่วยให้ความรู้ในการฝึกอบรมวิธีการจัดการขยะในครัวเรือน ในหอพัก ร้านค้า ร้านอาหารและทำแผนพับประชาสัมพันธ์เรื่องคุณและโทษของขยะในครัวเรือน หากมีการเผาเศษไม้ใบหญ้า เศษผ้า ขยะมีพิษจะส่งกลิ่นเหม็น เกิดหมอกควัน สารพิษแก่ชุมชน รวมทั้งการเก็บขนขยะของทางเทศบาลต้องตรงเวลา สม่ำเสมอ เวลามีกงานในวัดหรือในชุมชนหรือในหมู่บ้าน มีขยะจำนวนมากหลังจากเสร็จงานแล้วให้ประชาชนร่วมกันเก็บกวาดขยะใส่ถุงดำมัดไว้ แล้วนำไปตั้งไว้รวมกันที่เห็นชัดเจน ให้ทางเทศบาลมาช่วยจัดเก็บโดยด่วน^{๙๓} ให้มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งแบ่งเป็นขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะอันตราย ลงในถังอย่างถูกวิธี ขอให้ทางเทศบาลมาช่วยในการจัดเก็บขยะที่ตรงเวลา มีการกวาดเก็บขยะในตอนเช้าทุกวัน ที่ไหนเป็นที่รกร้างว่างเปล่าให้เทศบาลมาช่วยตัดหญ้าและเก็บกวาดด้วย มีการรับซื้อขยะในชุมชนในทุกวัน และมีคนในชุมชนมารับซื้อขยะของเก่าถึงหน้าบ้าน^{๙๔} วิธีการในการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ให้เป็นประโยชน์ เช่น ทางเทศบาลได้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี เช่น การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การคัดแยกขยะของเหลือใช้ที่มีประโยชน์ นำมาขายที่ชุมชนหรือการทำสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ การนำขยะมูลฝอยจำพวกเศษอาหารที่เหลือจากการรับประทานหรือการประกอบอาหารไปเลี้ยงสัตว์ การนำขยะมูลฝอยไปปรับสภาพให้มีประโยชน์ต่อการบำรุงรักษาดิน เช่น การนำขยะมูลฝอยสดหรือเศษอาหารมาหมักทำปุ๋ยหมัก การนำขยะมูลฝอยปรับปรุงพื้นที่ว่างในครัวเรือนโดยนำขยะมูลฝอยมากำจัดโดยวิธีฝังกลบอย่างถูกหลักวิชาการ จะได้พื้นที่สำหรับใช้ปลูกพืช สร้างหย่อมในครัวเรือน^{๙๕} ชุมชนได้มีการร่วมกันกำหนดกำหนดวิธีการในการกำจัดขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมคือการกำหนดให้ทุกครัวเรือนได้แยกขยะ ออกเป็น ขยะแห้ง ขยะเปียก ขยะอันตราย ใส่ในถังขยะแต่ละถังที่ทางเทศบาลจัดไว้ให้ มีการประชาสัมพันธ์บ่อยๆ จนชาวบ้านทำทุกวันๆ จนติดเป็นนิสัย^{๙๖} ชุมชนได้มีการร่วมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดภายในครัวเรือนของตน การคัดแยกขยะที่มีประโยชน์เก็บไว้ขายหรือนำมาแปรรูปส่วนขยะที่จำนำมาซึ่งต้องคัดแยกก่อน เช่น ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะอันตราย แล้วแยกใส่ในถังที่เตรียมไว้ เพื่อง่ายและรวดเร็วต่อการจัดเก็บของทางเทศบาลเมืองลำพูน นอกจากนั้นแล้วให้ประชาชนช่วยกันดูแลความสะอาดในชุมชน

^{๙๒} สัมภาษณ์ นายถวัลย์ คำธง, ประธานชุมชน, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๙๓} สัมภาษณ์ ดาบตำรวจอุทัย ไชยโยภาส, ฝ่ายดูแลความสงบในชุมชน, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๙๔} สัมภาษณ์ นายพัฒนาผล บุตรจุมปา, เลขานุการ, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๙๕} สัมภาษณ์ นายอาภรณ์ สุวรรณชาติ, ฝ่ายการพัฒนาชุมชน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๙๖} สัมภาษณ์ นายวิเชียร ศรีเรือน, ประธานผู้สูงอายุ, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

หากมีการเผาขยะมูลฝอย การทิ้งขยะมูลฝอยในชุมชน ในที่รกร้าง ให้แจ้งต่อผู้นำชุมชนแล้วผู้นำชุมชนจะนำเรื่องไปแจ้งต่อทางเทศบาลให้มาดำเนินการจัดการต่อไป^{๙๗}

๑. ในชุมชนได้มีการกำหนดวิธีการในการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เช่น ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะอันตราย แบ่งออกเป็นตามส่วนของถังขยะ แล้วขอทางเทศบาลเมืองลำพูนมาช่วยเก็บขนให้ตรงเวลาและสม่ำเสมอ

๒. ในชุมชนได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการในการดูแล ตรวจสอบการทิ้งขยะของครัวเรือน หอพัก ร้านค้า ร้านสะดวกซื้อ ร้านอาหาร สถานศึกษา สถานที่ราชการต่างๆ ในชุมชน ให้มีการจัดตั้งถังขยะให้เพียงพอต่อการทิ้งในแต่ละวัน และให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย รักษาความสะอาดร่วมกันกับชุมชน

๓. เวลาที่มีขยะมาอุดตันในท่อระบายน้ำ จะเกิดน้ำขังในท่อระบายน้ำนานๆ จะเกิดปัญหาตามมาเช่น น้ำเน่าเสียส่งกลิ่นเหม็น เวลาฝนตกน้ำระบายไม่ทันจะเกิดน้ำท่วมขังจำนวนมากเป็นเวลานาน ทางชุมชนจึงได้ขอความร่วมมือกับทางเทศบาลให้ช่วยมาล้างท่อระบายน้ำให้ ทางเทศบาลก็ให้ความร่วมมืออย่างดี

๔. ในชุมชนได้มีการรับซื้อขยะของเก่าภายในชุมชนเพื่อให้ชาวบ้านได้คัดแยกขยะก่อนทิ้ง และนำมาขายสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีอาชีพรับซื้อขยะของเก่าเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ซึ่งเป็นการได้ประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน^{๙๘}

ในชุมชนได้มีการร่วมประชุมกันก่อนการวางแผนการดำเนินงาน โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน ได้แสดงความคิดเห็นในการในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมในชุมชน และมีเจ้าหน้าที่ทางเทศบาลเมืองลำพูนมาช่วยบันทึกและแนะนำวิธีการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม โดยมีแนวคิดที่สำคัญดังนี้คือ

๑. การจัดเก็บขยะของทางเทศบาลเมืองลำพูนให้ตรงเวลา และสม่ำเสมอ
๒. มีการคัดแยกขยะของครัวเรือนในชุมชนก่อนนำมาทิ้งลงในถังขยะ
๓. มีการคัดแยกขยะของเก่าที่สามารถนำมาขายได้และนำมาทำเป็นปุ๋ยน้ำชีวภาพ ปุ๋ยหมัก
๔. การเผาขยะในชุมชนทำให้เกิดมลพิษห้ามมีการเผาขยะในชุมชน
๕. การทิ้งขยะลงในท่อระบายน้ำ ข้างทาง ที่รกร้างว่างเปล่า ตามมุมต่างๆ หากฝ่าฝืนจะมีการลงโทษปรับ
๖. มีการรับซื้อขยะของเก่าจากครัวเรือนภายในชุมชน
๗. มีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีอาชีพรับซื้อขยะของเก่าเพื่อรับซื้อจากครัวเรือนนำมาขายให้กับชุมชนหรือขายให้กับร้านรับซื้อของเก่าต่างๆ ที่มีอยู่^{๙๙}

^{๙๗} สัมภาษณ์ นางสาวไพรินทร์ อินตะ, ฝ่ายการบัญชี, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๙๘} สัมภาษณ์ นางทองใบ ทนันทไชย, ประธานแม่บ้านสันดอนรอม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

วิธีการคัดแยกขยะลงในถังขยะมีดังนี้คือ ถังสีเขียวขยะเปียก เศษอาหาร ถังสีเหลือง ขยะแห้งถุงพลาสติก ถังสีฟ้าขยะที่เป็นอันตราย เช่น เศษแก้ว เศษกระเบื้อง ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ เป็นต้น และขยะหรือของเก่าบางชนิดที่ขายได้ก็ควรเก็บไว้เมื่อมีคนมารับซื้อก็นำมาขายหรือนำไปขายที่ชุมชนก็ได้ เช่น เศษกระดาษา พลาสติก ขวดน้ำ ของเหลือใช้ในครัวเรือนที่เสื่อมค่าแล้ว เช่น พัดลม ที่วีตู่เย็นหรือคอมพิวเตอร์เก่าๆ^{๑๐๐}

๑. ให้ประชาชนทุกคนคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อง่ายต่อการจัดเก็บขนของทางเทศบาล
 ๒. ให้ประชาชนช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของครัวเรือน หน้าบ้านของตนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ดูสวยงาม
 ๓. ในชุมชนมีจุดรับซื้อของเก่าอย่างสม่ำเสมอและส่งเสริมให้คนในชุมชนที่มีอาชีพรับซื้อของเก่าจากครัวเรือนในชุมชน สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง
 ๔. ขอความร่วมมือเจ้าของหอพัก ร้านค้า อาคารพาณิชย์ สถานศึกษา สถานที่ราชการ วัดและชุมชน ช่วยจัดถังขยะให้พอเพียงและมีการดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ที่ตนรับผิดชอบให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
 ๕. ให้ทางเจ้าหน้าที่ของทางเทศบาลช่วยมาจัดเก็บขยะให้ตรงและสม่ำเสมอ และพนักงานเก็บกวาดถนนหรือตามซอยต่างๆ ช่วยทำความสะอาดในทุกๆ วัน
 ๖. มีการออกกฎระเบียบที่เคร่งครัดเกี่ยวกับการเผาขยะมูลฝอยและการทิ้งขยะมูลฝอยในที่สาธารณะหรือที่รกร้าง ต้องเสียค่าปรับคราวละ ๑,๐๐๐ บาท ให้แก่ทางเทศบาล^{๑๐๑}
- ในชุมชนทุกคนได้ทำตามกฎระเบียบไว้ว่าจะช่วยกันแยกขยะออกจากครัวเรือนของเรา ก่อนส่วนที่นำไปขายได้ก็นำไปขายนำเงินมาใช้ในครัวเรือน ส่วนที่เป็นเศษพืช ผัก ก็ให้นำมาทำเป็นปุ๋ยหมักเพื่อใส่ต้นไม้ ดอกไม้ ในครัวเรือนให้ได้ประโยชน์โดยไม่ต้องซื้อปุ๋ยจากร้านค้า และยังเป็นการแบ่งเบาภาระการจัดเก็บจากเทศบาลเมืองลำพูนที่มาเก็บขยะให้ลดน้อยลง
- ถ้าหากในชุมชนเราไม่ช่วยกันกำจัดขยะในครัวเรือนและในชุมชนจะทำให้สิ่งแวดล้อมในบ้านไม่ดี รถเก็บขยะมาเก็บขยะไม่ทัน ขยะเน่าส่งกลิ่นเหม็น ขยะจะเพิ่มปริมาณมากขึ้นทุกวันจนล้นเมือง เพราะฉะนั้นทุกคนในครัวเรือนจึงต้องมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยการแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อช่วยให้รถเก็บขยะของทางเทศบาลเมืองลำพูนมาช่วยกันจัดเก็บขยะอย่างรวดเร็ว สม่ำเสมอ ไม่มีขยะตกค้างในชุมชน^{๑๐๒} ในชุมชนได้มีวิธีการในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนโดยให้คนในชุมชนช่วยกันคัดแยกขยะก่อนทิ้งและให้ทาง หอพัก ร้านค้า ร้านอาหาร สถานที่ราชการ สถานศึกษา มีถังขยะรองรับการทิ้งให้เพียงพอ ช่วยกันรักษาความสะอาดของชุมชนร่วมกัน^{๑๐๓}

^{๙๙} สัมภาษณ์ ดาบตำรวจหญิงจันทร์ดี อินทะ, ประธาน อสม.สาธารณสุข, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ นางสาว นารีรัตน์ คำธง, ประชาสัมพันธ์, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ นางทองพูน ไชยาพันธ์, ฝ่ายปฎิคม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ นางศรีพรรณ ไชยชมพู, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ นางพิสมัย ยงพานิช, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ให้ครัวเรือนมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เมื่อครัวเรือนไหนมีขยะจำนวนมากๆ จากกิ่งไม้ เศษไม้ แจ้งให้ผู้นำชุมชนทราบเพื่อที่จะติดต่อกับทางเทศบาลจะได้จัดรถมาเก็บขนไปทิ้งต่างหาก ซึ่งจะเป็นการช่วยเหลือของทางเทศบาลอีกทางหนึ่งที่เอื้อประโยชน์ให้กับชุมชนและไม่ต้องทิ้งขยะไว้เกะกะหน้าบ้านของตน^{๑๐๔} ให้ครัวเรือนมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อการเก็บขนขยะที่รวดเร็วของทางเทศบาลเมืองลำพูน^{๑๐๕}

ดังนั้นสรุปได้ว่า วิธีการในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน คือ ประชาชนทุกคนคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อถ่ายทอดการจัดเก็บขนของทางเทศบาล ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของครัวเรือน หน้าบ้านของตนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ดูสวยงาม มีจุดรับซื้อของเก่าอย่างสม่ำเสมอและส่งเสริมให้คนในชุมชนที่มีอาชีพรับซื้อของเก่าจากครัวเรือนในชุมชน ขอความร่วมมือเจ้าของหอพัก ร้านค้า อาคารพาณิชย์ สถานศึกษา สถานที่ราชการ วัดและชุมชน ช่วยจัดถังขยะให้พอเพียงและมีการดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ที่ตนรับผิดชอบให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ให้ทางเจ้าหน้าที่ของทางเทศบาลช่วยมาจัดเก็บขยะให้ตรงและสม่ำเสมอ และพนักงานเก็บกวาดถนนหรือตามซอยต่างๆ ช่วยทำความสะอาดในทุกๆ วัน มีการออกกฎระเบียบที่เคร่งครัดเกี่ยวกับการเผาขยะมูลฝอยและการทิ้งขยะมูลฝอยในที่สาธารณะหรือที่รกร้าง

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ นางสาว วรรณวิษญา คำธง, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ยุคลธง, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ตารางที่ ๔.๗ แนวคิดหลักที่ผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ วิธีการในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรวม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน

ผู้ให้สัมภาษณ์	แนวคิดหลัก
พระครูสังฆรักษ์มงคล โชติปัญโญ, สัมภาษณ์ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.	มีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับทางเทศบาลเมืองลำพูนโดยการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง
นายถวัลย์ คำธง, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	เจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขของทางเทศบาลประชาสัมพันธ์การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งมีการตรวจตรา ติดตาม การทิ้งขยะในที่รกร้างว่างเปล่า การเผาขยะมูลฝอยในครัวเรือน
นายอาภรณ์ สุวรรณชาติ, สัมภาษณ์ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.	๑. ทางเทศบาลได้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี ๒. การนำขยะมูลฝอยจำพวกเศษอาหารที่เหลือจากการรับประทานอาหารหรือการประกอบอาหารไปเลี้ยงสัตว์ ขยะมูลฝอยสดหรือเศษอาหารมาหมักทำปุ๋ยหมัก ๓. การนำขยะมูลฝอยปรับปรุงพื้นที่ว่างในครัวเรือนโดยนำขยะมูลฝอยมากำจัดโดยวิธีฝังกลบอย่างถูกหลักวิชาการ จะได้พื้นที่สำหรับใช้ปลูกพืช สร้างหย่อมในครัวเรือน
นางทองใบ หนันต์ไชย, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	เวลามีมีขยะมาอุดตันในท่อระบายน้ำ เกิดน้ำขังในท่อระบายน้ำนานๆ จะเกิดปัญหาตามมาเช่น น้ำเน่าเสียส่งกลิ่นเหม็น เวลาฝนตกน้ำระบายไม่ทัน ทางชุมชนจึงได้ขอความร่วมมือกับทางเทศบาลให้ช่วยมาล้างท่อระบายน้ำให้
ดาบตำรวจหญิงจันทร์ดี อินทะ, สัมภาษณ์ วันที่ ๑๙ สิงหาคม	๑. การทิ้งขยะลงในท่อระบายน้ำ ข้างทาง ที่รกร้างว่างเปล่าตามมุมต่างๆ หากฝ่าฝืนจะมีการลงโทษปรับ ๒. มีการรับซื้อขยะของเก่าจากครัวเรือนภายในชุมชน ๓. มีการส่งเสริมให้คนในชุมชนที่ว่างงานมีอาชีพรับซื้อขยะของเก่าเพื่อรับซื้อจากครัวเรือนนำมาขายให้กับชุมชนหรือขายให้กับร้านรับซื้อของเก่าต่างๆ ที่มีอยู่
นางทองพูน ไชยาพันธ์, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	มีการออกกฎระเบียบที่เคร่งครัดเกี่ยวกับการเผาขยะมูลฝอยและการทิ้งขยะมูลฝอยในที่สาธารณะหรือที่รกร้าง ต้องเสียค่าปรับให้แก่ชุมชนหรือทางเทศบาล
นางพิสมัย ยงพานิช, สัมภาษณ์ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.	ในชุมชนได้มีการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนโดยให้คนในชุมชนช่วยกันคัดแยกขยะก่อนทิ้งและ ให้ทาง หอพัก ร้านค้า ร้านอาหาร สถานที่ราชการ สถานศึกษา มีถังขยะรองรับการทิ้งให้เพียงพอ ช่วยกันรักษาความสะอาดของชุมชนร่วมกัน

๔.๑.๗ รูปแบบการประเมินผลการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม

ผู้ให้ข้อมูลได้ให้แนวทางวิธีในการประเมินผลการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนสันดอนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ไว้ดังนี้ มีการประเมินผลในทุกครัวเรือนว่าทางเทศบาลมีการจัดเก็บขยะตรงเวลาและประชาชนคัดแยกขยะก่อนทิ้งและปัญหาการทิ้งขยะไม่ถูกที่ลดลง ทางประธานชุมชนหรือทางเทศบาลไม่มีการแจ้งหรือร้องเรียนการเผาขยะในครัวเรือน^{๑๐๖} รับสมัครสมาชิกเพื่อเป็นอาสาสมัครในชุมชนเพื่อช่วยการตรวจตราการทิ้งขยะในที่รกร้างว่างเปล่า การเผาขยะ การดูแลรักษาความสะอาดในครัวเรือน หอพัก ร้านค้า ร้านอาหาร สถานที่ราชการต่างๆ วัดวาอาราม หากพบสิ่งผิดปกติดีสามารถแจ้งได้ที่ประธานชุมชนเพื่อดำเนินการให้ทางเทศบาลเมืองลำพูนทราบและดำเนินการต่อไป จัดทำกิจกรรมให้ทุกครัวเรือนมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะเช่น การฝึกอบรมการทำปุ๋ยหมักจากขยะ การทำขยะรีไซเคิล แปรรูปเป็นสินค้าต่างๆ เช่น ขวดพลาสติกทำเป็นกระถางต้นไม้ กระดาษมาทำเป็นเสื้อผ้า หรือหมวก เป็นต้น ควรจะมีการจัดตลาดนัดของใช้มือสองเพื่อนำมาแลกเปลี่ยนซื้อขายกันในชุมชนร่วมกับทางเทศบาล เทศบาลมีพนักงานเก็บกวาดถนนตอนเช้าในทุกๆ วันเพื่อความสะดวกสบายเรียบร้อยของชุมชนและมีการเก็บขนขยะในทุกวัน หากครัวเรือนไหนมีขยะจำนวนมากเช่น กิ่งไม้ ต้นไม้ ให้ขออนุญาตให้ทางเทศบาลเมืองลำพูนช่วยจัดเก็บโดยด่วน^{๑๐๗} ในชุมชนสันดอนรอมมีการประเมินผลการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน โดยในชุมชนได้มีการวัดประเมินผลการเก็บจัดการขยะมูลฝอย โดยกำหนดเอง ๔-๕ เดือน ที่ผ่านมา กับปัจจุบันเปรียบเทียบกัน ว่าปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนได้รับการแก้ไขหรือไม่ สุขภาพอนามัยของประชาชนดีขึ้น ไม่มีขยะอุดตันในท่อและทำให้เกิดน้ำขังเกิดปัญหายุงลายตามมา ประชาชนแจ้งเรื่องร้องเรียนให้ทางเทศบาลเพื่อรับทราบ เพื่อเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนกับเทศบาลเมืองลำพูน^{๑๐๘} วิธีการให้ชาวบ้านช่วยดูแลความสะอาดตามครัวเรือนของตน ดูแลความสะอาดตามตรอกซอกซอยที่รกร้างว่างเปล่าเทศบาลได้มีการจัดการเก็บขนขยะได้ตรงตามเวลาและ ช่วยดูแลความสะอาดของของถนน หรือเศษหญ้าข้างทางตาม ตามซอยต่างๆ ประชาชนสามารถสร้างรายได้จากการเก็บขยะของเก่าขาย และมีการแปรรูปขยะให้มีมูลค่า^{๑๐๙} เทศบาลเมืองลำพูนมีการจัดเก็บขยะเอง โดยการจัดเก็บแบ่งเวลาการเก็บอย่างชัดเจนและตรงเวลา มีการจัดเก็บขยะย่อยสลายและขยะทั่วไปทุกวัน มีการจัดให้ประชาชนที่มีอาชีพรับซื้อของเก่าในพื้นที่ให้ช่วยเก็บขยะรีไซเคิลในรูปของการรับซื้อ ให้ทั่วถึงทุกครัวเรือนแบ่งเวลาจัดเก็บที่แน่นอน มีการประสานงานกับร้านค้าที่รับซื้อของเก่าที่มีอยู่ในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียงในการรับซื้อขยะรีไซเคิล จากชุมชน มีการจัดระบบตามแหล่งการเกิดขยะขนาดใหญ่ เช่น หอพัก ร้านค้า ร้านอาหาร อาคารพาณิชย์ โรงเรียน สถานที่ราชการ วัด ชุมชน เป็นต้น^{๑๑๐} วิธีการประเมินผลในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีคณะกรรมการคอยติดตามดูแลการจัดเก็บขยะของทางเทศบาลว่ามีการมาเก็บขยะอย่างตรงเวลาและสม่ำเสมอหรือไม่ และได้มีการเก็บกวาดตามถนน หรือ

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์มงคล โชติปัญญา, เจ้าอาวาสวัดสันดอนรอม, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ นายถวิลย์ คำธง, ประธานชุมชน, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ ดาบตำรวจอุทัย ไชยโยภาส, ฝ่ายดูแลความสงบในชุมชน, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ นายพัฒนาผล บุตรจุมปา, เลขานุการ, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ นายอารณ์ สุวรรณชาติ, ฝ่ายการพัฒนาชุมชน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ซอยต่างๆ ให้มีความสะอาดในทุกๆ เช้าหรือไม่ และการนำขยะมาใส่ถังวางไว้หน้าบ้านของแต่ละครัวเรือนว่าได้มีการวางไว้และมีการคัดแยกขยะให้ถูกต้องหรือมีการนำมาใส่ถังทิ้งไว้ ถ้ามีการใส่ถังทิ้งไว้ไม่คัดแยกขยะจะมีการตักเตือน และทางเทศบาลจะไม่เก็บขนขยะให้^{๑๑๑} วิธีการประเมินผลในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนทุกครัวเรือนได้มีการจัดการขยะที่ถูกวิธี สามารถมีขยะของเก่าเพื่อเก็บไว้ขายในครัวเรือนได้ มีการรับซื้อขยะในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และมีผู้มารับซื้อขยะของเก่าถึงบ้าน ประชาชนในชุมชนไม่มีการเผาขยะ การทิ้งขยะลงในท่อระบายน้ำ และที่รกร้างว่างเปล่าเทศบาลมีรถเก็บขนขยะมูลฝอยที่ตรงเวลาและสม่ำเสมอ เทศบาลมีพนักงานช่วยเก็บกวาดถนน ซอยต่างๆ ในทุกๆ วัน เวลามีหญ้าขึ้นข้างทางหรือตามซอยต่างๆ เทศบาลสามารถช่วยตัดหญ้าและจัดเก็บได้อย่างสม่ำเสมอ ในครัวเรือน หอพัก ร้านค้า ร้านอาหาร สถานศึกษา สถานที่ราชการ ได้ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ประชาชนทุกคนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กๆ รุ่นต่อไป^{๑๑๒}

๑. ทางเทศบาลให้ความร่วมมือในการจัดเก็บขยะมูลฝอยอย่างตรงเวลาและสม่ำเสมอ

๒. ครัวเรือนในชุมชนไม่มีปัญหาขยะมูลฝอยที่ทิ้งไว้หลาย ๆ วัน

๓. เวลามีกิจกรรมสำคัญในชุมชนและเสร็จกิจกรรมแล้วทุกคนจะช่วยกันพัฒนาเก็บกวาดขยะ ร่วมกันไม่ว่าจะเป็นในวัด หรือชุมชน คัดแยกเก็บไว้เพื่อให้ทางเทศบาลมาจัดเก็บ

๔. การเผาขยะมูลฝอยไม่มีให้เห็นเหมือนในอดีต

๕. ประชาชนในชุมชนร่วมกันรักษาความสะอาดของอาคารบ้านเรือน หอพัก ร้านค้า ร้านอาหารของตนเองเป็นอย่างดี โดยการสำรวจจากคณะกรรมการของหมู่บ้าน ร่วมกับทางเทศบาลเมืองลำพูน^{๑๑๓}

๑. มีการจัดเก็บขนขยะจากทางเทศบาลเมืองลำพูนอย่างตรงเวลา

๒. ไม่มีขยะเหลือค้างเกิดขึ้นในชุมชน เพื่อส่งกลิ่นเหม็นรบกวน

๓. ในครัวเรือน ร้านค้า ร้านอาหาร หอพัก สถานศึกษา สถานที่ราชการต่างๆ ให้ความร่วมมือในการจัดการขยะอย่างถูกวิธี ความเป็นระเบียบเรียบร้อย

๔. มีการรับซื้อขยะของเก่าในชุมชนในทุกๆ วัน

๕. พนักงานทำความสะอาดของเทศบาลมาช่วยจัดเก็บทำความสะอาดในทุกๆ วัน เพื่อความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย^{๑๑๔}

มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งอย่างจริงจังและทำจนชินเกิดเป็นนิสัยที่ดีขึ้นมาเป็นแบบอย่างแก่เด็กรุ่นต่อไปหรือชุมชนอื่นๆ ชุมชนสะอาด ทางเทศบาลได้มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในการ

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ นายวิเชียร ศรีเรือน, ประธานผู้สูงอายุ, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ นางสาวไพรินทร์ อินต๊ะ, ฝ่ายการบัญชี, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ นางทองใบ ทนตันไชย, ประธานแม่บ้านสันดอนรอม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ ดาบตำรวจหญิงจันทร์ดี อินทะ, ประธาน อสม.สาธารณสุข, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

จัดการขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอ^{๑๑๕} คนในชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดเก็บขยะภายในครัวเรือน ให้สะอาดและมีการแยกขยะก่อนทิ้ง เจ้าของหอพัก ร้านค้า อาคารพาณิชย์ สถานศึกษา สถานที่ราชการ วัดและชุมชน มีการจัดถังขยะให้เพียงพอและมีการดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ที่ตนรับผิดชอบให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นอย่างดี ไม่มีการแจ้งร้องเรียนการเผาขยะมูลฝอย การทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทางตามจุดต่างๆ ในชุมชน ไม่มีการทิ้งขยะเรี่ยราดให้เห็น พนักงานเก็บขยะมาเก็บขยะได้ตรงเวลาไม่มีขยะตกค้างในชุมชน พนักงานเก็บกวาดถนนช่วยทำความสะอาดในทุกๆ เข้าทำให้ชุมชนมีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย^{๑๑๖} ในชุมชนได้มีการประเมินผลการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนโดยกำหนดเอา ๓-๔ เดือนที่ผ่านมา กับในปัจจุบันมาเปรียบเทียบกันว่าดีขึ้นหรือไม่ และได้มีการรายงานให้ทางเทศบาลเมืองลำพูนทราบในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนสันดอนรอม เพื่อเป็นการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับทางเทศบาล^{๑๑๗} แต่ละครัวเรือนมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง และติดตามผลการจัดเก็บขยะของทางเทศบาลให้ตรงเวลา รวดเร็ว ไม่มีขยะตกค้าง^{๑๑๘} แต่ละครัวเรือนมีการติดตามประเมินการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง และติดตามผลการจัดเก็บขยะของทางเทศบาลให้ตรงเวลา รวดเร็ว ไม่มีขยะตกค้าง แล้วรายงานต่อประธานชุมชนและทางเทศบาล ถ้ามีปัญหาเรื่องการจัดการขยะ ก็ให้มีการปรึกษาประชุมประจำเดือนที่ชุมชนสันดอนรอมหรือทางเทศบาล^{๑๑๙} มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง และติดตามผลการจัดเก็บขยะของทางเทศบาลให้ตรงเวลา รวดเร็ว ไม่มีขยะตกค้าง^{๑๒๐}

ดังนั้นสรุปได้ว่า การประเมินผลการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนสันดอนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ทางเทศบาลมีการจัดเก็บขยะตรงเวลาและประชาชนคัดแยกขยะก่อนทิ้งและปัญหาการทิ้งขยะไม่ถูกที่ลดลง การเผาขยะมูลฝอยไม่มีให้เห็นเหมือนในอดีต ในชุมชนได้มีการวัดประเมินผลการเก็บจัดการขยะมูลฝอย โดยกำหนดเอง ๔-๕ เดือน ที่ผ่านมากับปัจจุบันเปรียบเทียบกัน ว่าปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนได้รับการแก้ไขหรือไม่ คนในชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดเก็บขยะภายในครัวเรือนให้สะอาด เจ้าของหอพัก ร้านค้า อาคารพาณิชย์ สถานศึกษา สถานที่ราชการ วัดและชุมชน มีการจัดถังขยะให้เพียงพอและมีการดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ที่ตนรับผิดชอบให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นอย่างดี พนักงานทำความสะอาดของเทศบาลมาช่วยจัดเก็บทำความสะอาดในทุกๆ วัน เพื่อความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน การจัดให้ประชาชนที่มีอาชีพรับซื้อของเก่าในพื้นที่ให้ช่วยเก็บขยะรีไซเคิลในรูปของการรับซื้อ ให้ทั่วถึงทุกครัวเรือนแบ่งเวลาจัดเก็บที่แน่นอน เวลามีกิจกรรมสำคัญใน วัด บ้าน ชุมชนและเสร็จกิจกรรมแล้วทุกคนจะช่วยกันพัฒนาเก็บกวาดขยะ คัดแยกเก็บไว้เพื่อให้ทางเทศบาลมาจัดเก็บ

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ นางสาว นารีรัตน์ คำธง, ประชาสัมพันธ์, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ นางทองพูน ไชยาพันธ์, ฝ่ายปฏิคม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑๗} สัมภาษณ์ นางศรีพรรณ ไชยชมพู่, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑๘} สัมภาษณ์ นางพิสมัย ยงพานิช, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑๙} สัมภาษณ์ นางสาว วรณวิษฐา คำธง, กรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒๐} สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ยุคลธง, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ตารางที่ ๔.๘ แนวคิดหลักที่ผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ การประเมินผลการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนสันดอนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน

ผู้ให้สัมภาษณ์	แนวคิดหลัก
พระครูสังฆรักษ์มงคลโชติปัญญา, สัมภาษณ์ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.	ทางเทศบาลมีการจัดเก็บขยะตรงเวลาและประชาชนคัดแยกขยะ ก่อนทิ้งและปัญหาการทิ้งขยะไม่ถูกที่ลดลง
นายถวัลย์ คำธง, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	หากครัวเรือนไหนมีขยะจำนวนมากเช่น กิ่งไม้ ต้นไม้ ของเหลือใช้ ขออนุญาตให้ทางเทศบาลเมืองลำพูนช่วยจัดเก็บโดยเร่งด่วน
นางสาวไพรินทร์ อินทะ, สัมภาษณ์ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๗.	๑. ชุมชนทุกครัวเรือนได้มีการจัดการขยะที่ถูกวิธี สามารถมีขยะ ของเก่าเพื่อเก็บไว้ขายในครัวเรือนได้ ๒. มีการรับซื้อขยะในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และมีผู้มารับซื้อ ขยะของเก่าถึงบ้าน ๓. เทศบาลมีรถเก็บขนขยะมูลฝอยที่ตรงเวลาและสม่ำเสมอ เทศบาลมีพนักงานช่วยเก็บกวาดถนน ซอยต่างๆ ในทุกๆ วัน ๔. เวลาให้ผู้นำขึ้นข้างทางหรือตามซอยต่างๆ เทศบาลสามารถ ช่วยตัดหญ้าและจัดเก็บได้อย่างสม่ำเสมอ ๕. ในครัวเรือน หอพัก ร้านค้า ร้านอาหาร สถานศึกษา สถานที่ ราชการ ได้ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบ เรียบร้อย ประชาชนทุกคนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ชุมชน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กๆรุ่นต่อไป
นางสาว นาริรัตน์ คำธง, สัมภาษณ์ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.	๑. มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งอย่างจริงจังและทำจนชินเกิดเป็น นิสัยที่ดีขึ้นมาเป็นแบบอย่างแก่ เด็กๆรุ่นต่อไปหรือชุมชนอื่นๆ ๒. ทางเทศบาลได้มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในการ จัดการขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอ

๔.๒.๗ รูปแบบวิธีการดำเนินการกระตุ้นจิตสำนึกประชาชนให้มีความรับผิดชอบ ต่อ
สิ่งแวดล้อมในชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย

ผู้ให้ข้อมูลได้ให้แนวทางวิธีการดำเนินการกระตุ้นจิตสำนึกประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรอม เทศบาลเมืองลำพูน ไว้ดังนี้ โดยควรชี้ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของขยะ ให้ชุมชนคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ให้ครัวเรือนกำจัดและดูแลขยะที่เข้ามาในบ้านโดยมิให้เกิดผลกระทบต่อส่วนรวม และหาที่รองรับขยะที่คัดแยกแล้วให้เป็นรูปธรรม^{๑๒๑} มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในชุมชนให้ทราบถึงพิษภัยของขยะมูลฝอยและประโยชน์ของขยะมูลฝอย ทำแผ่นพับให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะแบบถูกวิธี ให้รู้ถึง

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์มงคล โชติปัญญา, เจ้าอาวาสวัดสันดอนรอม, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

แหล่งสะสมขยะว่ามีอันตราย ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนการทำงานชีวิตประจำวัน เป็นแหล่งเชื้อโรคต่างๆ มากมาย รวมถึงแมลงมีพิษต่างๆ เช่น ตะขาบ แมลงสาบ หนู งู เป็นต้น

จัดอบรมให้ความรู้ในการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีกับสมาชิกในกลุ่มหรือคณะกรรมการเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ต่อ ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการ หอพัก ร้านอาหาร ร้านค้า สถานที่ราชการต่างๆ วัดวาอารามชุมชน ควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชนและคนในชุมชนช่วยกันรักษาความสะอาดภายในครัวเรือนสำนักงานของตน เทศบาลควรตรวจตราร่วมกับคณะกรรมการในชุมชนเพื่อดูแลความสะอาดของครัวเรือนและให้รางวัลกับครัวเรือน สำนักงานต่างๆ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีที่ช่วยกันรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในพื้นที่รับผิดชอบของตน นำวิธีการคัดแยกขยะแบบถูกวิธีตามครัวเรือนต่างๆ มาเผยแพร่ทุกวันพระเพื่อสวดแทรก/ซึมซับในขณะที่ร่วมทำบุญในวันพระและงานบุญต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือนเพื่อจะได้นำมาเผยแพร่ความรู้ต่อไป^{๑๒๒} มีวิธีการดำเนินการ กระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบในการจัดการสิ่งแวดล้อม ขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อชุมชนที่อยู่อาศัยของตนเอง ช่วยกันดูแลความสะอาดของชุมชน ตรอก ซอกซอยของตนเองอย่างเป็นประจำ การจัดเก็บขยะมูลฝอยนั้นเป็นการดีที่ให้ชุมชนมีความ มีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อสังคมการกระทำดังกล่าวเป็นแบบอย่างที่ดีของคน ๓ วัยในชุมชนสันดอนรวม ช่วยสร้างให้มีความผูกพันร่วมกันในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนสันดอนรวมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการสืบทอดให้เยาวชนรุ่นหลังต่อไป^{๑๒๓} มีการส่งเสริมให้ประชาชนทิ้งขยะให้ถูกต้อง ถูกวิธีที่สามารถจัดเก็บได้ง่าย ไม่ทิ้งขยะในที่รกร้าง ช่วยกันตรวจสอบบ้านใกล้เคียง หอพัก อาคารพาณิชย์ ร้านค้า ร้านอาหาร สถานที่ราชการ รวมถึงสถานที่ในชุมชน วัดวาอาราม ต้องช่วยกันเก็บกวาดขยะ ช่วยกันรักษาความสะอาดภายในชุมชน เพื่อ ปลุกฝังจิตสำนึกของประชาชนให้มีการรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ^{๑๒๔} เทศบาลมีกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เช่น การอบรมให้ความรู้ในการแยกขยะเพื่อนำมาขาย การประดิษฐ์ขยะจากของเหลือใช้ กระดาษ พลาสติก และโลหะ นำไปใช้ซ้ำ หรือนำไปขาย/รีไซเคิล ขยะเศษอาหารนำมาหมักทำปุ๋ย ในรูปปุ๋ยน้ำ หรือปุ๋ยหมักเพื่อใช้ในชุมชน รณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดการผลิตมูลฝอยในแต่ละวันได้แก่ ลดการทิ้งบรรจุภัณฑ์โดยการใช้สินค้าชนิดเติมใหม่ เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน น้ำยาทำความสะอาดและถ่านไฟฉายชนิดชาร์ตใหม่ เป็นต้น ลดการใช้วัสดุกำจัดยาก เช่น โฟมบรรจุอาหาร และถุงพลาสติก มีกิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน เยาวชนภายในชุมชน หรือพาไปดูงานของท้องที่ที่ได้รับผลงานดีเด่นในการจัดการขยะมูลฝอย และชี้แจงในการจัดเก็บขยะที่ถูกวิธีให้รู้ถึงประโยชน์และโทษของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชนเพื่อนำมาปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเพื่อปลุกจิตสำนึกและปลุกฝังให้เป็นนิสัยต่อไป^{๑๒๕} ในชุมชนมีการดำเนินการกระตุ้นสมาชิกในหมู่บ้านให้มีความรับผิดชอบต่อการจัดขยะ เช่น การทิ้งขยะ การคัดแยกขยะแล้วนำไปใส่ถังขยะเตรียมไว้หน้าบ้านทุกบ้านและไปดูว่ามีขยะที่บ้านคนอื่นเหมือนทำเหมือนบ้านเราหรือเปล่า มีการเปรียบเทียบการจัดการขยะในแต่ละครัวเรือนและมีการจัดการขยะได้ถูกวิธี สร้างให้เด็กรุ่นใหม่

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ นายถวัลย์ คำธง, ประธานชุมชน, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ ดาบตำรวจอุทัย ไชยโยภาศ, ฝ่ายดูแลความสงบในชุมชน, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ นายพัฒนาผล บุตรจุมปา, เลขานุการ, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ นายอารณ์ สุวรรณชาติ, ฝ่ายการพัฒนาชุมชน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

หันมาสนใจสิ่งแวดล้อมภายในครัวเรือนของตนก่อนเพื่อกระตุ้นให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของสังคมและประเทศชาติต่อไป^{๑๒๖} ปัญหาของขยะมูลฝอยที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ในชุมชน ทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีความตระหนักในปัญหาขยะมูลฝอย โดยอาศัยความร่วมมือของเทศบาลเมืองลำพูนในการจัดการขยะมูลฝอย และการปลูกฝังจิตสำนึกให้กับประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยการคัดแยกขยะ การนำขยะสะอาดมาสร้างสิ่งประดิษฐ์ การนำขยะเปียกมาทำปุ๋ยหมัก การทิ้งขยะให้ถูกที่ มีการสร้างข้อตกลงหรือสัญญาประชาคม ของชุมชนเพื่อให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้และเกิดจิตสำนึกที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการขยะซึ่งประชาชนในชุมชน มีการกระตุ้นจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบต่อร่วมกันในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ขยะมูลฝอย โดยเริ่มจากการให้ประชาชนในชุมชนได้เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะขยะมูลฝอย ได้เห็นถึงปัญหาเช่น การส่งกลิ่นเหม็น ความไม่สะอาด เป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค ที่ก่อให้เกิดปัญหาในปัจจุบัน ร่วมกันคิดหาวิธีการและแนวทางในการแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงความจำเป็น และความเป็นไปได้ในการจัดการขยะเพื่อเลือกแนวทางที่เป็นรูปธรรมที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้ประชาชนในชุมชนเห็นคุณค่าและเกิดจิตสำนึกในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและร่วมกันในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่^{๑๒๗}

๑. ในชุมชนได้มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายเรื่องของการจัดเก็บขยะอย่างถูกวิธี ดูแลความสะอาดในครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอ

๒. ประชาชนในเขตชุมชนสันดอนรอมไม่มีการเผาขยะมูลฝอยในครัวเรือน และร่วมกันกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี

๓. เวลาที่มีกิจกรรมสำคัญที่ชุมชนจัดขึ้นจะได้นำวิทยากรของทางเทศบาลเมืองลำพูน มาช่วยประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องการจัดเก็บขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี เรื่องการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การไม่เผาขยะ การไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง ท่อระบายน้ำ ให้ประชาชนเข้าใจและตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตถ้ามีการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกวิธี

๔. หัวหน้าครัวเรือนหรือแม่บ้านเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูก หลานในการรักษาความสะอาด มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเข้าใจในการทิ้งขยะ การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง รวมถึงการเก็บขยะของเก่าในครัวเรือนเพื่อแยกประเภทแล้วนำมาขายเป็นรายได้ให้ครัวเรือน^{๑๒๘}

ประชาชนในชุมชนทุกครัวเรือนมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การเก็บของเก่าที่ขายได้มาขายให้กับชุมชนหรือผู้ที่มารับซื้อของเก่า เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ เด็ก เยาวชน ทิ้งขยะลงในถังขยะ ดูแลรักษาความสะอาดของครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอ ห้ามเผาขยะมูลฝอย^{๑๒๙} ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ เด็ก เยาวชน ทิ้งขยะลงในถังขยะ ดูแลรักษาความสะอาดของครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอ ห้ามทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทางห้ามเผาขยะมูลฝอยเพราะจะเกิดฝุ่น

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ นายวิเชียร ศรีเรือน, ประธานผู้สูงอายุ, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ นางสาวไพรินทร์ อินทะ, ฝ่ายการบัญชี, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ นางทองใบ ทนตันไชย, ประธานแม่บ้านสันดอนรอม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ ดาบตำรวจหญิงจันทร์ดี อินทะ, ประธาน อสม.สาธารณสุข, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ละออง สังกลิ่นรบกวนชาวบ้าน มลภาวะที่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนและนอกชุมชน^{๑๓๐} ให้ทางประธานชุมชนประชาสัมพันธ์เสียงตามสายเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน และการตรวจสอบจากคณะกรรมการหมู่บ้านในเรื่องการดูแลรักษาความสะอาดของชุมชน ให้ครัวเรือนรักษาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยในชุมชน เก็บขยะให้เป็นที่เป็นทาง ไม่ให้มีการเผาขยะเนื่องจากจะทำให้เกิดมลพิษ ฝุ่นละอองต่อชุมชน จัดกิจกรรมในชุมชนในการร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแบบมีส่วนร่วมของคน ๓ วยในชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจกันรักษาสิ่งแวดล้อม ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตร หลานในการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การรักษาความสะอาดภายในครัวเรือน หน้าบ้านของตน รวมถึงช่วยกันรักษาความสะอาดภายในชุมชนร่วมกัน^{๑๓๑} ในครัวเรือนได้ช่วยกันคัดแยกขยะออกเป็นหลายๆ เช่น ขยะขายได้ก็แยกไว้ต่างหากเพื่อนำไปขายเพื่อสร้างรายได้ให้ชุมชน ให้มีรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง เศษพืช ผัก ก็นำมาทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือเป็นอาหารสัตว์ได้ ขยะเป็นของที่เหลือใช้หรือจากการบริโภคของคนเราทุกคนที่เกิดขึ้นมาจากชีวิตประจำวันแต่ละคนเป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้นทุกคนควรมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว ว่าควรจัดการขยะให้ถูกวิธี ไม่ทิ้งขยะเรี่ยราด เป็นปัญหาแก่ชุมชน และทำให้ทางเทศบาลมาเก็บขยะได้รวดเร็ว รวมถึงการเก็บกวาดขยะในตอนเช้าของทางเทศบาลด้วย ดังนั้นคนเราทุกคนควรมีจิตสำนึกร่วมกันที่จะช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนของเรา โดยการไม่ทิ้งขยะเรี่ยราดไม่ทิ้งขยะลงในที่รกร้างว่างเปล่า ท่อระบายน้ำ หนอง คลอง บึง แม่น้ำ และไม่เผาขยะมูลฝอย ต้องช่วยกันลดปริมาณขยะเข้ามาในชุมชนและคัดแยกขยะออกจากชุมชนให้ถูกวิธี สร้างรายได้ให้กับครัวเรือนและเป็นการลดภาระของทางเทศบาลด้วย^{๑๓๒} ให้ทุกครัวเรือนในชุมชนร่วมกันกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี ปฏิบัติจิตสำนึกให้ทุกคนในชุมชนร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมร่วมกันโดยไม่ทิ้งขยะเรี่ยราด ไม่เผาขยะมูลฝอยในครัวเรือน ขายกันดูแลรักษาความสะอาดของครัวเรือนและชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก และเยาวชนต่อไป^{๑๓๓} ในชุมชนมีการออกกฎระเบียบของชุมชนอย่างเคร่งครัดไม่ให้มีการทิ้งขยะในที่ว่างเปล่า ที่รกร้าง ห้ามเผาขยะมูลฝอยด้วยตนเอง และมีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของชุมชนให้ประชาชนทราบถึงการจัดการขยะที่ถูกวิธีนำมาซึ่ง ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาดในครัวเรือนและหน้าบ้านของตน สร้างรายได้ให้กับครัวเรือนเมื่อนำขยะที่มีมูลค่ามาขาย^{๑๓๔} ในชุมชนมีการออกกฎระเบียบของชุมชนอย่างเคร่งครัดไม่ให้มีการทิ้งขยะในที่ว่างเปล่า ที่รกร้าง ห้ามเผาขยะมูลฝอยด้วยตนเอง และมีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของทางเทศบาลเมืองลำพูนและในชุมชนให้ประชาชนทราบถึงการจัดการขยะที่ถูกวิธี^{๑๓๕}

ดังนั้นสรุปได้ว่า การดำเนินการกระตุ้นจิตสำนึกประชาชนให้มีความรับผิดชอบ ต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรอมเทศบาลเมืองลำพูน โดยควรชี้ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของขยะ ให้ชุมชนคัดแยกขยะก่อนทิ้งให้

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ นางสาว นารีรัตน์ คำธง, ประชาสัมพันธ์, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ นางทองพูน ไชยาพันธ์, ฝ่ายปฎิคม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ นางศรีพรรณ ไชยชมพู่, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ นางพิสมัย ยงพานิช, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ นางสาว วรณวิชญา คำธง, กรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ยุคลธง, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ครัวเรือนกำจัดและดูแลขยะที่เข้ามาในบ้านโดยมิให้เกิดผลกระทบต่อส่วนรวม และหาที่รองรับขยะที่คัดแยกแล้วให้เป็นรูปธรรม มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในชุมชนให้ทราบถึงพิษภัยของขยะมูลฝอยและประโยชน์ของขยะมูลฝอย ให้รู้ถึงแหล่งสะสมขยะว่ามีอันตราย ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนการทำงานชีวิตประจำวัน เป็นแหล่งเชื้อโรคต่างๆ จัดอบรมให้ความรู้ในการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีกับสมาชิกในกลุ่มหรือคณะกรรมการเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ต่อ ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการ หอพัก ร้านอาหาร ร้านค้า สถานที่ราชการต่างๆ วัดวาอารามชุมชน ควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชนและคนในชุมชนช่วยกันรักษาความสะอาดภายในครัวเรือนสำนักงานของตน กระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบในการจัดการสิ่งแวดล้อม ขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อชุมชน ที่อยู่อาศัยของตนเอง ช่วยกันดูแลความสะอาดของชุมชน ตรอก ซอกซอยของตนเองอย่างเป็นประจำ การจัดเก็บขยะมูลฝอยนั้นเป็นการดีที่ให้ชุมชนมีความ มีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อสังคมการกระทำดังกล่าวเป็นแบบอย่างที่ดีของคน ๓ วัยในชุมชนสันดอนรอม ช่วยสร้างให้มีความผูกพันร่วมกันในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนสันดอนรอมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการสืบทอดให้เยาวชนรุ่นหลังต่อไป มีการส่งเสริมให้ประชาชนทิ้งขยะให้ถูกต้อง ถูกวิธีที่สามารถจัดเก็บได้ง่าย รมรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะมูลฝอยในแต่ละวัน ลดการใช้วัสดุกำจัดยาก เช่น โฟมบรรจุอาหาร และถุงพลาสติก มีกิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน เยาวชนภายในชุมชน หรือพาไปดูงานของท้องถิ่นที่ได้รับผลงานดีเด่นในการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อนำมาปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเพื่อปลูกจิตสำนึกและปลูกฝังให้เป็นนิสัยที่ดีต่อไป

ตารางที่ ๔.๙ แนวคิดหลักที่ผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ การดำเนินการกระตุ้นจิตสำนึกประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรอมเทศบาลเมืองลำพูน

ผู้ให้สัมภาษณ์	แนวคิดหลัก
ดาบตำรวจอุทัย ไชโยภาส, สัมภาษณ์ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.	มีวิธีการดำเนินการ กระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อในการจัดการสิ่งแวดล้อม ขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อชุมชน ที่อยู่อาศัยของตนเอง ช่วยกันดูแลความสะอาดของชุมชน ตรอก ซอกซอยของชุมชน อย่างเป็นประจำ
นางทองใบ ทนตันไชย, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	๑. ในชุมชนได้มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายเรื่องของการจัดเก็บขยะอย่างถูกวิธี ดูแลความสะอาดในครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอ ๒. ประชาชนในเขตชุมชนสันดอนรอมไม่มีการเผาขยะมูลฝอยในครัวเรือน และร่วมกันกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี ๓. เวลาที่มีกิจกรรมสำคัญที่ชุมชนจัดขึ้นจะได้นำวิทยากรของทางเทศบาลเมืองลำพูน มาช่วยประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องการจัดเก็บขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี ให้ประชาชนเข้าใจและตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตถ้ามีการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกวิธี ๔. หัวหน้าครัวเรือนหรือแม่บ้านเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูกหลานในการรักษาความสะอาด มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเข้าใจในการทิ้งขยะ การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง รวมถึงการเก็บขยะของเก่าในครัวเรือนเพื่อแยกประเภทแล้วนำมาขายเป็นรายได้ให้ครัวเรือน
นางศรีพรรณ ไชยชมพู, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	ให้ทุกครัวเรือนในชุมชนร่วมกันกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี ปลุกจิตสำนึกให้ทุกคนในชุมชนร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมร่วมกันโดยไม่ทิ้งขยะเรี่ยราด ไม่เผาขยะมูลฝอยในครัวเรือน ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของครัวเรือนและชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดีให้เยาวชน

๔.๒ การประยุกต์ใช้หลักธรรมอปริหานิยธรรมเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนสันดอนรอม เทศบาลเมืองลำพูน

การนำหลักธรรมอปริหานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในชุมชนสันดอนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน

หลักธรรมอปริหานิยธรรม ๗ ซึ่งได้แก่

๑. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์
๒. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม
๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ลบล้างสิ่งที่บัญญัติไว้
๔. ท่านใดเป็นใหญ่ในชุมชน ควรเคารพนับถือท่านเหล่านั้น
๕. บรรดากุลสตรี กุลกุมารีให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง
๖. เคารพสักการบูชาเจดีย์
๗. จัดให้ความอารักขา คุ้มครอง ป้องกันอันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย

๔.๒.๑ การนำหลักธรรมอปริหานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในชุมชนสันดอนรอม ในหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์

ผู้ให้ข้อมูลได้ให้แนวทางการนำหลักธรรมอปริหานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในชุมชนสันดอนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน

๑) โดยคนในชุมชนนี้สามารถนำหลักอปริหานิยธรรมมาใช้ในข้อที่ หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ เพราะเป็นการประชุมปรึกษาหารือการแก้ปัญหาต่างๆ ในชุมชนกันทุกเดือน การประชุมความคิดเห็นต่างๆ นั้นจะทำให้ทุกคนได้แสดงออกถึงปัญหาที่ทุกคนมี และช่วยกันแก้ไขอย่างถูกวิธี และทราบถึงพฤติกรรมต่างๆ ที่เป็นไปตามธรรมชาติเพื่อนำมาปรับปรุงวิธีการแก้ไขการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมในชุมชนเพื่อให้เกิดการแสดงความคิดเห็นและแก้ไขในสิ่งที่เห็นต่างกัน ให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความเอื้ออาทรในชุมชนต่อกัน^{๑๓๖}

๒) มีการประชุมการทำประชาคมกันเป็นประจำมี การประชุมแก้ไขปัญหามูลฝอยของชุมชนอย่างพร้อมเพรียงกันสม่ำเสมอ ให้ความเคารพเชื่อฟัง ให้ความร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้เป็นใหญ่ คณะกรรมการของหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของเทศบาล มีการตั้งกฎเกณฑ์ในการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ห้ามเผาขยะ ห้ามทิ้งขยะในที่รกร้างว่างเปล่า ให้ถือปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัด หากใครฝ่าฝืนจะต้องเสียค่าปรับต่อชุมชน ให้ช่วยดูแลรักษาความสะอาดของวัด ชุมชน สถานที่ที่มีการประชุมให้มีความสะอาด^{๑๓๗}

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์มงคล โชติปัญโญ, เจ้าอาวาสวัดสันดอนรอม, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ นายวิเชียร ศรีเรือน, ประธานผู้สูงอายุ, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

๓) มีการประชุมการทำประชาคมกันเป็นประจำ มีการประชุมประชาคมกันอย่างพร้อมเพรียงเป็นประจำ มีการจดบันทึกการเข้าร่วมในการประชุมหรือร่วมทำกิจกรรมอื่นๆ ร่วมกัน และมีการบันทึกการประชุม มีการจัดตั้งกฎเกณฑ์ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างถูกวิธี ห้ามเผาขยะมูลฝอยในครัวเรือน ห้ามทิ้งขยะมูลฝอยเรี่ยราด ห้ามทิ้งขยะมูลฝอยลงในท่อระบายน้ำ ให้ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติร่วมกันในชุมชน ให้ความเคารพแก่ผู้นำชุมชน เจ้าอาวาส คณะกรรมการชุมชน ให้ดูแลความสะอาดของชุมชนของครัวเรือน ของสถานศึกษา สถานที่ราชการ วัด ชุมชนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๔.๒.๒ การนำหลักธรรมอปฺปทานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในชุมชนสันดอนรอม พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม

๑) ผู้ให้ข้อมูลได้ให้แนวทางการนำหลักธรรมอปฺปทานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในชุมชนสันดอนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน มีความพร้อมเพรียงมาตรงเวลาในการประชุมและเลิกประชุม มีการจดบันทึกการประชุม คนในชุมชนมีการให้ความร่วมมือในการประชุมแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนอย่างพร้อมเพรียง ห่มั่นประชุมกันอย่างเนืองนิตย์เพื่อรับรู้ถึงปัญหาขยะมูลฝอยในครัวเรือนและหาทางช่วยกันแก้ปัญหาพร้อมกัน^{๑๓๘}

๒) มีการประชุมประชาคมกันอย่างพร้อมเพรียงเป็นประจำ มีการจดบันทึกการเข้าร่วมในการประชุมหรือร่วมทำกิจกรรมอื่นๆ ร่วมกัน และมีการบันทึกการประชุม มีการจัดตั้งกฎเกณฑ์ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างถูกวิธี ห้ามเผาขยะมูลฝอยในครัวเรือน ห้ามทิ้งขยะมูลฝอยเรี่ยราด ห้ามทิ้งขยะมูลฝอยลงในท่อระบายน้ำ ให้ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติร่วมกันในชุมชน^{๑๓๙}

๓) มีการประชุมกันอยู่บ่อยๆ เพื่อให้คนในชุมชนปรึกษาหารือร่วมกันแก้ปัญหาขยะในชุมชนร่วมกันโดยสม่ำเสมอ

๔) มีความพร้อมเพรียงในการประชุม เลิกประชุม คือร่วมมือร่วมใจกัน ช่วยกันคัดแยกขยะออกจากครัวเรือนก่อนที่จำนำมาทิ้ง ให้รถเก็บขนขยะของทางเทศบาลมาช่วยจัดเก็บขยะให้เร็วขึ้นเพราะมีขยะน้อยลง บ้านเมืองจะได้ไม่สกปรก มีการประชุมกันอยู่บ่อยๆ เพื่อให้คนในชุมชนปรึกษาหารือร่วมกันแก้ปัญหาขยะในชุมชนร่วมกันโดยสม่ำเสมอ มีความพร้อมเพรียงในการประชุม เลิกประชุม ช่วยกันปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนในการรักษาความสะอาดของครัวเรือน ชุมชนร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ต่างๆ ที่สำคัญในชุมชน เช่น วัด ชุมชน สถานที่ราชการ สถานศึกษา ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย^{๑๔๐}

มีการประชุมกันเพื่อให้คนในชุมชนปรึกษาหารือร่วมกันแก้ปัญหาขยะในชุมชนร่วมกันโดยสม่ำเสมอ ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ต่างๆ ที่สำคัญในชุมชนๆ เช่น วัด ชุมชน สถานที่ราชการ สถานศึกษา ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย^{๑๔๑}

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ นางสาว นารีรัตน์ คำธง, ประชาสัมพันธ์, วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ นางทองพูน ไชยาพันธ์, ฝ่ายปฏิคม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ นางพิสมัย ยงพานิช, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔๑} สัมภาษณ์ นางสาว วรณวิชญา คำธง, กรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

๔.๒.๓ การนำหลักธรรมอปฺปทานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในชุมชนสันดอนรอม ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ลบล้างสิ่งที่บัญญัติไว้

๑) กระทำตามกฎระเบียบในชุมชนอย่างเคร่งครัด ห้ามเผาขยะ ห้ามทิ้งขยะเรี่ยราด ในชุมชนมีการตั้งกฎเกณฑ์ในการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ห้ามเผาขยะ ห้ามทิ้งขยะในที่รกร้างว่างเปล่า ให้ถือปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัด^{๑๔๒}

๒) กระทำตามกฎระเบียบในชุมชนอย่างเคร่งครัด ห้ามเผาขยะ ห้ามทิ้งขยะเรี่ยราด ให้ประชาชนร่วมกันทำความสะอาดวัดวาอาราม สถานที่ของชุมชน สถานที่ที่เป็นของส่วนรวมของชุมชน ให้มีความสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ มีการประชุมการทำประชาคมกันเป็นประจำในชุมชนมีการให้ความร่วมมือในการประชุมแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนอย่างพร้อมเพรียงมีการตั้งกฎเกณฑ์ในการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ห้ามเผาขยะ ห้ามทิ้งขยะในที่รกร้างว่างเปล่า ให้ถือปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัด ให้ช่วยดูแลรักษาความสะอาดของวัด ชุมชน สถานที่ที่มีการประชุม ให้มีความสะอาด^{๑๔๓}

๓) มีการประชุมการทำประชาคมกันเป็นประจำมี การประชุมแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนอย่างพร้อมเพรียงกันสม่ำเสมอ มีการตั้งกฎเกณฑ์ในการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ห้ามเผาขยะ ห้ามทิ้งขยะในที่รกร้างว่างเปล่า ให้ถือปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัด หากใครฝ่าฝืนจะต้องเสียค่าปรับต่อชุมชน ให้ช่วยดูแลรักษาความสะอาดของวัด ชุมชน สถานที่ที่มีการประชุม ให้มีความสะอาด มีการตั้งกฎเกณฑ์ในการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ห้ามเผาขยะ ห้ามทิ้งขยะในที่รกร้างว่างเปล่า ให้ถือปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัด หากใครฝ่าฝืนจะต้องเสียค่าปรับต่อชุมชน หรือทางเจ้าหน้าที่ทางเทศบาลให้ช่วยดูแลรักษาความสะอาดของวัด ชุมชน สถานที่ในชุมชน ให้มีความสะอาด ดูเป็นระเบียบเรียบร้อย^{๑๔๔}

๔) ช่วยกันปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนในการรักษาความสะอาดของครัวเรือน ชุมชนร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน มีการประชุมกันเพื่อให้คนในชุมชนปรึกษาร่วมกันแก้ปัญหาขยะในชุมชนร่วมกันโดยสม่ำเสมอ มีความพร้อมเพรียงในการประชุม เลิกประชุมมีการลงบันทึกการประชุม ตั้งกฎระเบียบของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ต่างที่สำคัญในชุมชนๆ เช่น วัด ชุมชน สถานที่ราชการ สถานศึกษา ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้ความร่วมมือกับผู้นำชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย

๔.๒.๔ การนำหลักธรรมอปฺปทานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในชุมชนสันดอนรอม ท่านใดเป็นใหญ่ในชุมชน ควรเคารพนับถือท่านเหล่านั้น

๑) ให้ความเคารพ รับฟังและปฏิบัติตามผู้เป็นใหญ่ในชุมชน คณะกรรมการของชุมชน เจ้าหน้าที่ของทางเทศบาลให้ความร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอยที่ท่านเหล่านั้นได้เสนอไว้

^{๑๔๒} สัมภาษณ์ นายอาภรณ์ สุวรรณชาติ, ฝ่ายการพัฒนาชุมชน, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔๓} สัมภาษณ์ นายพัฒนาผล บุตรจุมปา, เลขานุการ, วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔๔} สัมภาษณ์ นางสาวไพรินทร์ อินดี, ฝ่ายการบัญชี, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๗

๒) ผู้นำชุมชนหรือคณะกรรมการชุมชนหรือเจ้าหน้าที่ทางเทศบาลให้ประชาชนในพื้นที่ให้ความเคารพ เชื่อฟัง มีการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่ในชุมชนและเจ้าหน้าที่ทางเทศบาลเมืองลำพูน

๔.๒.๕ การนำหลักธรรมอปธานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในชุมชนสันดอนรอม บรรดาทุลลตี กุลกุมาลีให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง

๑) ช่วยสร้างอาชีพแก่สตรีในชุมชนในการนำขยะของเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่สามารถขายได้^{๑๔๕}

๒) ให้สนับสนุนสตรีให้มียางทำมีรายได้จากการขายของเก่าในครัวเรือนเพื่อนำมาใช้จ่ายในครัวเรือน ช่วยเหลือส่งเสริมอาชีพการแปรรูปสินค้าจากขยะ

๓) ให้ช่วยส่งเสริมสตรีให้มียางทำ ให้สตรีมีส่วนช่วยดูแลเรื่องการจัดการขยะในครัวเรือนอย่างถูกวิธี^{๑๔๖}

๔.๒.๖ การนำหลักธรรมอปธานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในชุมชนสันดอนรอม เคารพสักการบูชาเจดีย์

๑) ให้ประชาชนร่วมกันทำความสะอาดวัดวาอาราม สถานที่ของชุมชน สถานที่ที่เป็นของส่วนรวมของชุมชนให้มีความสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ ให้ช่วยดูแลรักษาความสะอาดของชุมชน สถานที่ที่มีการประชุม วัดวาอารามให้มีความสะอาด^{๑๔๗}

๒) ให้ความเคารพต่อศาสนสถาน ปูชนียสถาน ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ต่างที่สำคัญในชุมชนๆ เช่น วัด ชุมชน สถานที่ราชการ สถานศึกษา ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด^{๑๔๘}

๔.๒.๗ การนำหลักธรรมอปธานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในชุมชนสันดอนรอม จัดให้ความอารักขา ค้ำครอง ป้องกันอันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย

๑) จัดเวรยามช่วยดูแลรักษา ค้ำครองแก่สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายมิให้มีการทำลายโจรกรรม ทำให้เสียหายต่อวัตถุ^{๑๔๙}

๒) ให้ประชาชนช่วยกันดูแลรักษารักษา ค้ำครองสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ พระอรหันต์ทั้งหลาย ให้ความอารักขา ความเคารพต่อพระภิกษุสงฆ์ ยินดีช่วยเหลือในกิจการของสงฆ์ ช่วยทำนุบำรุงรักษาความสะอาดภายในวัดร่วมกันเมื่อมีงานหรือกิจกรรมต่างๆ ภายในวัด^{๑๕๐}

^{๑๔๕} สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ยุคลธง, คณะกรรมการหมู่บ้าน, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔๖} สัมภาษณ์ นางทองใบ หนันต์ไชย, ประธานแม่บ้านสันดอนรอม, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔๗} สัมภาษณ์ ดาบตำรวจอุทัย ไชโยภาส, ฝ่ายดูแลความสงบในชุมชน, วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔๘} สัมภาษณ์ ดาบตำรวจหญิงจันทร์ดี อินทะ, ประธาน อสม.สาธารณสุข, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔๙} สัมภาษณ์ นายถวัลย์ คำธง, ประธานชุมชน, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

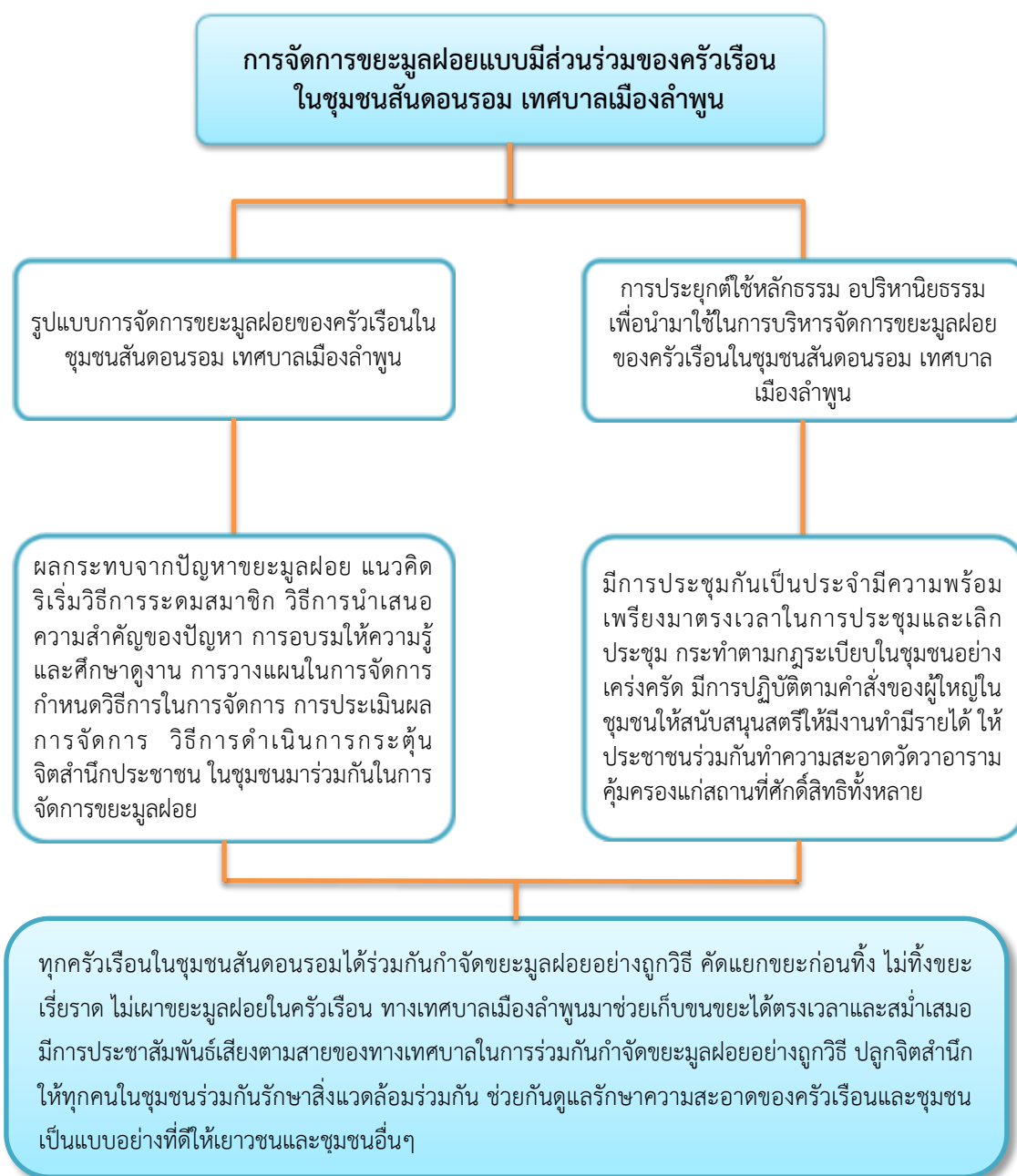
ดังนั้นสรุปได้ว่า การนำหลักธรรมอภิธานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในชุมชนสันตอมนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน คือ มีการมีการประชุมประชาคมกันในวิธีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนและในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ มีความพร้อมเพรียงมาตรงเวลาในการประชุมและเลิกประชุม มีการจดบันทึกในการประชุมในทุกๆ ครั้ง ร่วมมือร่วมใจกัน ช่วยกันปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนในการรักษาความสะอาดของครัวเรือน กระทำตามกฎระเบียบในชุมชนอย่างเคร่งครัด มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ห้ามเผาขยะ ห้ามทิ้งขยะเรี่ยราด ให้ความเคารพ รับฟังยอมรับผู้เป็นใหญ่ในชุมชน ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่ในชุมชนและเจ้าหน้าที่ทางเทศบาลเมืองลำพูน ในการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การเผาขยะ สนับสนุนสตรีให้มีงานทำ มีรายได้จากการขายของเก่าในครัวเรือนเพื่อนำมาใช้จ่ายในครัวเรือน ช่วยเหลือส่งเสริมอาชีพการแปรรูปสินค้าจากขยะ ช่วยสร้างอาชีพแก่สตรีในชุมชนในการนำขยะของเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ให้ประชาชนร่วมกันทำความสะอาดวัดวาอาราม สถานที่ของชุมชน สถานที่ที่เป็นของส่วนรวมของชุมชนให้มีความสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ จัดเวรยามช่วยดูแลรักษา คุ่มครองแก่สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายมิให้มีการทำลายโจรกรรม ทำให้เสียหายต่อวัตถุ และเพื่อให้คนในชุมชนปรึกษาหารือร่วมกันแก้ปัญหาขยะในชุมชนร่วมกัน ชุมชนร่วมกันรักษาสีแกวดล้อมภายในชุมชน ในการจัดการขยะมูลฝอยที่ท่านเหล่านั้นได้เสนอไว้ ให้ความเคารพต่อศาสนสถาน ปุชนียสถาน ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ต่างที่สำคัญในชุมชนๆ เช่น วัด ชุมชน สถานที่ราชการ สถานศึกษา ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด ให้ความเคารพต่อพระภิกษุสงฆ์ ยินดีช่วยเหลือในกิจการของสงฆ์ ช่วยทำนุบำรุง รักษาความสะอาดภายในวัดร่วมกันเมื่อมีงานหรือกิจกรรมต่างๆ ภายในวัดอย่างสม่ำเสมอและปลูกจิตสำนึกให้คนในชุมชนและเยาวชนรุ่นต่อไปได้ร่วมกันรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในครัวเรือนและในชุมชนร่วมกัน

ตารางที่ ๔.๑๐ แนวคิดหลักที่ผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ การนำหลักธรรมอปริหานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในชุมชนสันดอนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน

ผู้ให้สัมภาษณ์	แนวคิดหลัก
นายถวัลย์ คำธง, สัมภาษณ์ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.	๑. มีการประชุมกันเป็นประจำ ๒. มีความพร้อมเพียงมาตรงเวลาในการประชุมและเลิกประชุม มีการจดบันทึกการประชุม ๓. กระทำตามกฎระเบียบในชุมชนอย่างเคร่งครัด ห้ามเผาขยะ ห้ามทิ้งขยะเรี่ยราด ๔. มีการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่ในชุมชนและเจ้าหน้าที่ทางเทศบาลเมืองลำพูน ๕. ให้สนับสนุนสตรีให้มียานทำมีรายได้จากการขายของเก่าในครัวเรือนเพื่อนำมาใช้จ่ายในครัวเรือน ช่วยเหลือส่งเสริมอาชีพ การแปรรูปสินค้าจากขยะ ๖. ให้ประชาชนร่วมกันทำความสะอาดวัดวาอารามสถานที่ที่เป็นของส่วนรวมของชุมชนให้มีความสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ ๗. จัดเวรยามช่วยดูแลรักษา คุ่มครองแก่สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายมิให้มีการทำลาย โจรกรรม ทำให้เสียหายต่อวัตถุ ให้ความรัก ความเคารพต่อพระภิกษุสงฆ์ ยินดีช่วยเหลือในกิจการของสงฆ์
นายวิรัตน์ ยุคลธง, สัมภาษณ์ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.	มีการประชุมกันเพื่อให้คนในชุมชนปรึกษาหารือร่วมกันแก้ปัญหาขยะในชุมชนร่วมกันโดยสม่ำเสมอ ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ต่างที่สำคัญในชุมชนๆ เช่น วัด ชุมชน สถานที่ราชการ สถานศึกษา ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

๔.๓ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรอม เทศบาลเมืองลำพูน ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ รวมทั้งได้ลงพื้นที่ในการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้จากการวิจัยดังนี้



แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย เรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรอม เทศบาลเมืองลำพูน ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่ทุกคนในชุมชนต้องร่วมมือกันในการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธีและร่วมให้ความร่วมมือกับทางเทศบาลในการกำจัดขยะมูลฝอยซึ่งจะนำไปสู่การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนและในชุมชนได้ดีที่สุด มีขั้นตอนพอสรุปได้ดังนี้

๔.๓.๑ รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนสันดอนรอม เทศบาลเมืองลำพูน

ผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยภายในชุมชนสันดอนรอม เทศบาลเมืองลำพูน คือ ในชุมชนมีครัวเรือน หอพัก ร้านค้า ร้านขายอาหาร สถานศึกษา สถานที่ราชการ เกิดขึ้นจำนวนมาก ปัจจัยเหล่านี้ได้สร้างปัญหาขยะให้กับชุมชนเป็นอย่างมาก มีการโดยปล่อยปลະละเลยทิ้งขยะเรี่ยราดตามอาคารบ้านเรือน ถนนหนทาง ที่รกร้างว่างเปล่า แหล่งน้ำขัง ทำให้เป็นแหล่งของการสะสมเชื้อโรค แมลงมีพิษต่างๆ มีการทิ้งขยะแบบรวม การเผาขยะมูลฝอยทำให้เกิดมลพิษ ขยะมูลฝอยในชุมชนมีจำนวนมาก บางครัวเรือนก็คัดแยกขยะ บางครัวเรือนก็ไม่ได้คัดแยกขยะ ทำให้การจัดเก็บขยะทางเทศบาลล่าช้า

แนวคิดริเริ่มก่อนที่จะมีการดำเนินการในการจัดการขยะมูลฝอย แบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรอมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน คือ ปัญหาขยะมูลฝอยขณะนี้ไม่ได้เป็นปัญหาของใครคนใดคนหนึ่ง หรือหน่วยงานใดที่ต้องรับผิดชอบ ดังนั้น ในชุมชนต้องร่วมกันในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในครัวเรือน มีการจัดการขยะในบ้านของตัวเองก่อน การคัดแยกขยะที่สามารถขายได้ ขยะมีพิษ ขยะที่นำมาเป็นปุ๋ยหรืออาหารของสัตว์เลี้ยงได้ ควรมีการวางแผนการประชุมปรึกษาหารือคนในชุมชนโดยการประกาศเสียงตามสาย เพื่อนัดหมายให้มาประชุมประชาคมร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย โดยมีการจัดตั้งเป็นธนาคารขยะขึ้น ทุกครัวเรือนต้องมีความรับผิดชอบในการจัดการขยะ คัดแยกขยะก่อนทิ้งลดหรือหลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติก วัสดุที่ทำมาจากโฟมเข้ามาในครัวเรือน ปลุกจิตสำนึก สร้างนิสัยตั้งแต่เด็กนักเรียน ประชาชนทั่วไป ในการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี

วิธีการระดมสมาชิกในชุมชนมาร่วมกันวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมในชุมชนสันดอนรอมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน คือ มีการประชุมร่วมกันในการจัดการปัญหาขยะในชุมชนโดยมี วิทยากรจากทางเทศบาลมาให้ความรู้ในการจัดการขยะอย่างถูกวิธี โดยให้ทุกคนในชุมชนรู้จักคุณค่าของขยะ มีการประกาศเสียงตามสายของทางเทศบาลเมืองลำพูน และเสียงตามสายภายในชุมชนในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอ ให้คนในชุมชนมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธีร่วมกันของคนในชุมชนสันดอนรอมร่วมกับเทศบาลเมืองลำพูน

วิธีการนำเสนอความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอย จนสามารถกระตุ้นให้ชุมชนสนใจ และร่วมมือในการแก้ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน คือ ในชุมชนได้มีการจัดการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในชุมชน ให้มีการจัดการประชุมประจำเดือน

พร้อมกับได้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในการของการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี ได้มีแต่งตั้งคณะกรรมการและมีการจัดคณะกรรมการในการตรวจดูแลเรื่องการทิ้งขยะไม่เป็นที่ การทิ้งขยะลงในถังอย่างถูกวิธี มีการชี้ให้ประชาชนภายในชุมชนสันดอนรอมได้รู้ถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากขยะมูลฝอย เช่น การเผาขยะมูลฝอยภายในครัวเรือน ทำให้เกิดมลพิษ การทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นทาง ที่รกร้างว่างเปล่า ในทอระบายน้ำ จะเกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็นทางชุมชนได้มีการทำประชุมประชาคม เรื่อง การรับซื้อขยะที่คัดแยกแล้วจากครัวเรือนโดยมีการรับซื้อ ณ ที่ชุมชนและได้มีการส่งเสริมอาชีพให้คนในชุมชนที่ว่างงาน มีอาชีพรับซื้อขยะของเก่า

การอบรม ให้ความรู้ และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย มีความสำคัญกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน คือ ในชุมชนมีการให้คณะกรรมการของชุมชนไปร่วมอบรมให้ความรู้ในการจัดการมลพิษ ขยะมูลฝอยกับทางส่วนงานราชการ เทศบาลเมืองลำพูนนำคณะกรรมการของกลุ่มต่างๆ ในชุมชนไปศึกษาดูงานที่ศูนย์กำจัดขยะและทำน้ำชีวภาพ ปุ๋ยหมัก ศึกษาจากจากการจัดเก็บขยะจากชุมชนอื่นๆ และไปดูการรับซื้อของเก่าที่ร้านขายของเก่าหลายๆ ที่เพื่อศึกษาดูราคา การจัดเก็บขยะ การแยกประเภทของขยะ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนสันดอนรอมต่อไป และมีการประชุมประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของผู้นำชุมชนและเสียงตามสายของทางเทศบาลที่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม ขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง

การวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน มีดังนี้คือ ระยะสั้นมี การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอย่างถูกวิธี กลาง มีการประชุมปรึกษาหารือวางแผนแนวคิดการจัดการขยะให้ถูกวิธี มีการจัดตั้งคณะกรรมการการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนให้ตรวจสอบการทิ้ง การเผา การทำลายขยะที่ไม่ถูกวิธี ระยะยาวปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนในชุมชนสันดอนรอมมีการทิ้งขยะให้ถูกวิธี การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง สร้างความร่วมมือของประชาชนในการสอดส่องตรวจสอบดูแลการจัดการขยะ ภายในครัวเรือน หอพัก ร้านอาหาร ร้านค้า อาคารที่พักต่างๆ สถานที่ราชการ สถานศึกษา วัด สถานที่สำคัญต่างๆ ภายในชุมชน ให้มีการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี มีความสะอาดเรียบร้อย และมีการรับซื้อขยะของเก่าภายในชุมชน ส่งเสริมคนในชุมชนที่ว่างงานมีอาชีพรับซื้อของเก่า

วิธีการในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน คือ ประชาชนทุกคนคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อง่ายต่อการจัดเก็บขนของทางเทศบาล ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของครัวเรือน หน้บ้านของตนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ดูสวยงาม มีจุดรับซื้อของเก่าอย่างสม่ำเสมอและส่งเสริมให้คนในชุมชนที่มีอาชีพรับซื้อของเก่าจากครัวเรือนในชุมชน ขอความร่วมมือเจ้าของหอพัก ร้านค้า อาคารพาณิชย์ สถานศึกษา สถานที่ราชการ วัดและชุมชน ช่วยจัดถังขยะให้พอเพียงและมีการดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ที่ตนรับผิดชอบให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ให้ทางเจ้าหน้าที่ของทางเทศบาลช่วยมาจัดเก็บขยะให้ตรงและสม่ำเสมอ และพนักงานเก็บกวาดถนนหรือตามซอยต่างๆ ช่วยทำความสะอาดในทุกๆ วัน มีการออกกฎระเบียบที่เคร่งครัดเกี่ยวกับการเผาขยะมูลฝอยและการทิ้งขยะมูลฝอยในที่สาธารณะหรือที่รกร้าง

การประเมินผลการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนสันดอนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ทางเทศบาลมีการจัดเก็บขยะตรงเวลาและประชาชนคัดแยกขยะก่อนทิ้งและปัญหาการทิ้งขยะไม่ถูกที่ลดลง การเผาขยะมูลฝอยไม่มีให้เห็นเหมือนในอดีต ในชุมชนได้มีการวัดประเมินผลการเก็บจัดการขยะมูลฝอย โดยกำหนดเอง ๔-๕ เดือน ที่ผ่านมากับปัจจุบันเปรียบเทียบกัน ว่าปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนได้รับการแก้ไขหรือไม่ คนในชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดเก็บขยะภายในครัวเรือนให้สะอาด เจ้าของหอพัก ร้านค้า อาคารพาณิชย์ สถานศึกษา สถานที่ราชการ วัด และชุมชน มีการจัดถังขยะให้เพียงพอและมีการดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ที่ตนรับผิดชอบให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นอย่างดี พนักงานทำความสะอาดของเทศบาลมาช่วยจัดเก็บทำความสะอาดในทุกๆ วัน เพื่อความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน การจัดให้ประชาชนที่มีอาชีพรับซื้อของเก่าในพื้นที่ให้ช่วยเก็บขยะรีไซเคิลในรูปของการรับซื้อ ให้ทั่วถึงทุกครัวเรือนแบ่งเวลาจัดเก็บที่แน่นอนเวลามีกิจกรรมสำคัญใน วัด บ้าน ชุมชนและเสร็จกิจกรรมแล้วทุกคนจะช่วยกันพัฒนาเก็บกวาดขยะคัดแยกเก็บไว้เพื่อให้ทางเทศบาลมาจัดเก็บ

การดำเนินการกระตุ้นจิตสำนึกประชาชนให้มีความรับผิดชอบ ต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน ในชุมชนสันดอนรอมเทศบาลเมืองลำพูน โดยควรชี้ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของขยะ ให้ชุมชนคัดแยกขยะก่อนทิ้งให้ครัวเรือนกำจัดและดูแลขยะที่เข้ามาในบ้านโดยมิให้เกิดผลกระทบต่อส่วนรวม และหาที่รองรับขยะที่คัดแยกแล้วให้เป็นรูปธรรม มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในชุมชนให้ทราบถึงพิษภัยของขยะมูลฝอยและประโยชน์ของขยะมูลฝอยให้รู้ถึงแหล่งสะสมขยะว่ามีอันตราย ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนการทำงานชีวิตประจำวัน เป็นแหล่งเชื้อโรคต่างๆ จัดอบรมให้ความรู้ในการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีกับสมาชิกในกลุ่มหรือคณะกรรมการเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ต่อ ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการ หอพัก ร้านอาหาร ร้านค้า สถานที่ราชการต่างๆ วัดวาอารามชุมชน ควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชนและคนในชุมชนช่วยกันรักษาความสะอาดภายในครัวเรือนสำนักงานของตน กระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบในการจัดการสิ่งแวดล้อม ขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อชุมชน ที่อยู่อาศัยของตนเองช่วยกันดูแลความสะอาดของชุมชน ตรอก ซอกซอยของตนเองเป็นประจำ การจัดเก็บขยะมูลฝอยนั้นเป็นการดีที่ให้ชุมชนมีความ มีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อสังคมการกระทำดังกล่าวเป็นแบบอย่างที่ดีของคน ๓ วัยในชุมชนสันดอนรอม ช่วยสร้างให้มีความผูกพันร่วมกันในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนสันดอนรอมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการสืบทอดให้เยาวชนรุ่นหลังต่อไป มีการส่งเสริมให้ประชาชนทิ้งขยะให้ถูกต้อง ถูกวิธีที่สามารถจัดเก็บได้ง่าย รณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะมูลฝอยในแต่ละวัน ลดการใช้วัสดุกำจัตยาก เช่น โฟมบรรจุอาหาร และถุงพลาสติก มีกิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน เยาวชนภายในชุมชน หรือพาไปดูงานของท้องถิ่นที่ได้รับผลงานดีเด่นในการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อนำมาปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเพื่อปลูกจิตสำนึกและปลูกฝังให้เป็นนิสัยที่ดีต่อไป

๔.๓.๒ การประยุกต์ใช้หลักธรรมอปริหานิยธรรมเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนสันดอนรอม เทศบาลเมืองลำพูน

การนำหลักธรรมอปริหานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในชุมชนสันดอนรอม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน มีการประชุมประชาคมกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้คนในชุมชนปรึกษาหารือร่วมกันแก้ปัญหาขยะในชุมชนร่วมกัน มีความพร้อมเพรียงในการประชุม เลิกประชุม ร่วมมือร่วมใจกัน ช่วยกันปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนในการรักษาความสะอาดของครัวเรือน ชุมชนร่วมกันรักษาสีสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ให้ความเคารพ รับฟังและปฏิบัติตามผู้เป็นใหญ่ในชุมชน ในการจัดการขยะมูลฝอยที่ท่านเหล่านั้นได้เสนอไว้ ช่วยสร้างอาชีพแก่สตรีในชุมชนในการนำขยะของเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ให้ความเคารพต่อศาสนสถาน ปุชนียสถาน ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ต่างที่สำคัญในชุมชนๆ เช่น วัด ชุมชน สถานที่ราชการ สถานศึกษา ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด ให้ความอาทร ให้ความเคารพต่อพระภิกษุสงฆ์ ยินดีช่วยเหลือในกิจการของสงฆ์ ช่วยทำนุบำรุง รักษาความสะอาดภายในวัดร่วมกันเมื่อมีงานหรือกิจกรรมต่างๆ ภายในวัด